

ISSN: 2149-1046

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR BİLİMLERİ D E R G İ S İ

Cilt/Vol: 15 • Sayı/No: 1 • Haziran/June 2020

MANİSA
CELAL BAYAR
ÜNİVERSİTESİ

CBÜ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ | **CBU JOURNAL OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT SCIENCES**

2020, Cilt 15, Sayı 1 | 2020, Volume 15, Issue 1
Çevrimiçi Basım Tarihi: Haziran 2020 | Publishing Date: June 2020
ISSN: 2149-1046 | ISSN: 2149-1046

Yayın hakkı©1995 CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi
CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi yılda 2 kez yayımlanan hakemli süreli bir yayındır.

<http://dergipark.org.tr/cbubesbd>

CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Adına

Sahibi – Owner
Prof. Dr. Murat TAŞ

Baş Editör – Editor in Chief
Prof. Dr. Murat TAŞ

Editör Yardımcıları/ Associate Editors

Doç. Dr. Pınar GÜZEL
Doç. Dr. Kadir YILDIZ

Yayın Kurulu / Editorial Board

Dr. Ahmet UZUN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Ali ÖZKAN	Bartın Üniversitesi
Dr. Hatice ÇAMLIYER	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Metin Vehbi SAYIN	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Selhan ÖZBEY	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Süleyman MUNUSTURLAR	Anadolu Üniversitesi

Yayın/Teknik Koordinatörü- Publishing/Technical Coordinator

Dr. Mehmet ASMA

Yazım Kontrol Grubu/ Editing Scout

Arş. Gör. İlker BALIKÇI

Yayın Dili/ Language

Türkçe- İngilizce

İndeks Bilgisi: CBU Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Worldwide Scientific and Educational Library, Türkiye Atıf Dizini, SOBİAD ve Türk Eğitim İndeksi tarafından dizinlenmektedir.

BİLİMSEL DANIŞMA KURULU – SCIENTIFIC ADVISORY BOARD

Dr. Ahmet UZUN	<i>Necmettin Erbakan Üniversitesi</i>
Dr. Ali ÖZKAN	<i>Bartın Üniversitesi</i>
Dr. Angela MAGNANINI	<i>University of Rome Foro Italico, ITALY</i>
Dr. Aylin ZEKİOĞLU	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Aysel PEHLİVAN	<i>Haliç Üniversitesi</i>
Dr. Aytekin SOYKAN	<i>Marmara Üniversitesi</i>
Dr. Bahar ATEŞ	<i>Uşak Üniversitesi</i>
Dr. Baki YILMAZ	<i>Yıldırım Beyazıt Üniversitesi</i>
Dr. Betül BAYAZIT	<i>Kocaeli Üniversitesi</i>
Dr. Beyza Merve KARAKÜÇÜK	<i>Gazi Üniversitesi</i>
Dr. Burak GÜRER	<i>Gaziantep Üniversitesi</i>
Dr. Cem KURT	<i>Trakya Üniversitesi</i>
Dr. Cenab TÜRKERİ	<i>Çukurova Üniversitesi</i>
Dr. Çağrı ÇELENK	<i>Erciyes Üniversitesi</i>
Dr. Dana BADAU	<i>University of Medicine and Pharmacy of Tirgu Mures, ROMANIA</i>
Dr. Defne ÖCAL KAPLAN	<i>Kastamonu Üniversitesi</i>
Dr. Dimitris CHATZOPOULOS	<i>Aristotle University of Thessaloniki, GREECE</i>
Dr. Dilşad ÇOKNAZ	<i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Dilşad MİRZEOĞLU	<i>Sakarya Üniversitesi</i>
Dr. Ercan POLAT	<i>Ömer Halisdemir Üniversitesi</i>
Dr. Erdi KAYA	<i>Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi</i>
Dr. Erdil DURUKAN	<i>Balıkesir Üniversitesi</i>
Dr. Ersan TOLUKAN	<i>Yıldırım Beyazıt Üniversitesi</i>
Dr. Fatih ÇATIKKAŞ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Fatih KIYICI	<i>Atatürk Üniversitesi</i>
Dr. Feyza Meryem KARA	<i>Kırıkkale Üniversitesi</i>
Dr. Fırat ÇETİNÖZ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Gökhan ÇOBANOĞLU	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. H. Alper GÜNGÖRMÜŞ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. H. Birol YALÇIN	<i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Hacı Murat ŞAHİN	<i>Batman Üniversitesi</i>
Dr. Hakkı ÇOKNAZ	<i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Hanifi Üzüm	<i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Hatice ÇAMLIYER	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Hayri AYDOĞAN	<i>Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi</i>
Dr. Hikmet VURGUN	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Hulusi ALP	<i>Süleyman Demirel Üniversitesi</i>
Dr. Hüseyin ÇAMLIYER	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. İbrahim CAN	<i>Bartın Üniversitesi</i>
Dr. İlker ÖZMUTLU	<i>Namık Kemal Üniversitesi</i>
Dr. İsa SAĞIROĞLU	<i>Trakya Üniversitesi</i>
Dr. Jerónimo G. FERNANDEZ	<i>Universidad de Sevilla, SPAIN</i>
Dr. Jerzy KOSIEWICZ	<i>Josef Pilsudski University of Physical Education, POLAND</i>
Dr. Kadir YILDIZ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Kemal GÖRAL	<i>Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi</i>
Dr. Khaled EBADA	<i>Faculty of Physical Education. Port Said University, EGYPT</i>
Dr. Levent ATALI	<i>Kocaeli Üniversitesi</i>
Dr. Mehmet ASMA	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Mehmet GÜL	<i>Cumhuriyet Üniversitesi</i>
Dr. Mehmet GÜLLÜ	<i>Malatya İnönü Üniversitesi</i>
Dr. Meliha Atalay NOORDEGRAAF	-----
Dr. Melike ESENTAŞ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Meriç ERASLAN	<i>Akdeniz Üniversitesi</i>
Dr. Metin Vehbi SAYIN	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Murat AKYÜZ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>

Dr. Murat KUL	<i>Bartın Üniversitesi</i>
Dr. Murat TAŞ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Mustafa AKIL	<i>Uşak Üniversitesi</i>
Dr. Mustafa ÖZDAL	<i>Gaziantep Üniversitesi</i>
Dr. Mustafa Yaşar ŞAHİN	<i>Gazi Üniversitesi</i>
Dr. Mutlu TÜRKMEN	<i>Bartın Üniversitesi</i>
Dr. Müfide Y. ÇOTUK	<i>Marmara Üniversitesi</i>
Dr. Müge MUNUSTURLAR	<i>Anadolu Üniversitesi</i>
Dr. Mümine SOYTÜRK	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Mürsel BİÇER	<i>Gaziantep Üniversitesi</i>
Dr. Nazmi SARITAŞ	<i>Erciyes Üniversitesi</i>
Dr. Nevzat MİRZEOĞLU	<i>Sakarya Üniversitesi</i>
Dr. Nevzat MUTLUTÜRK	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Nilgün VURGUN	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Niyazi ENİSELER	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Nuran KANDAZ GELEN	<i>Sakarya Üniversitesi</i>
Dr. Nurgül TEZCAN	<i>Düzce Üniversitesi</i>
Dr. Nurten DİNÇ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Osman Tonguç MUTLU	<i>Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi</i>
Dr. Ömer ŞENEL	<i>Gazi Üniversitesi</i>
Dr. Özden TEPEKÖYLÜ	<i>Pamukkale Üniversitesi</i>
Dr. Özgür MÜLAZIMOĞLU BALLI	<i>Pamukkale Üniversitesi</i>
Dr. Özkan IŞIK	<i>Balikesir Üniversitesi</i>
Dr. Öznur AKYÜZ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Pınar GÜZEL	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Petronal MOISESCU	<i>Dunarea de Jos University of Galati, ROMANIA</i>
Dr. Recep CENGİZ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Recep GÜRSOY	<i>Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi</i>
Dr. Recep SOSLU	<i>Bartın Üniversitesi</i>
Dr. Ridvan EKMEKÇİ	<i>Pamukkale Üniversitesi</i>
Dr. Sabri ÖZÇAKIR	<i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Selhan ÖZBEY	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Serdar TOK	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Sevda ÇİFTÇİ	<i>Sakarya Üniversitesi</i>
Dr. Süleyman MUNUSTURLAR	<i>Anadolu Üniversitesi</i>
Dr. Şebnem CENGİZ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Taner BOZKUŞ	<i>Bartın Üniversitesi</i>
Dr. Tennur YERLİSU LAPA	<i>Akdeniz Üniversitesi</i>
Dr. Turan IŞIK	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Uğur ABAKAY	<i>Gaziantep Üniversitesi</i>
Dr. Uğur SÖNMEZOĞLU	<i>Pamukkale Üniversitesi</i>
Dr. Umut Davut BAŞOĞLU	<i>Nişantaşı Üniversitesi</i>
Dr. Ümid KARLI	<i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Ünal KARLI	<i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Vedat ÇINAR	<i>Fırat Üniversitesi</i>
Dr. Yavuz YILDIZ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Yrij DOLINNYJ	<i>Donbas'ka Derzhavna Mashinobudivna Akademiya, UKRAINE</i>
Dr. Zeynep ONAĞ	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Zuhâl KILINÇ	<i>Batman Üniversitesi</i>

2020:15 (1) BİLİMSEL DANIŞMA KURULU / ADVISORY BASED MEMBERS FOR 2020:15 (1)

Dr. Dilşad ÇOKNAZ

Dr. Hanifi ÜZÜM

Dr. Fatma ARSLAN

Dr. Hulusi ALP

Dr. Fatma ÇELİK KAYAPINAR

Dr. Oğuz Kaan ESENTÜRK

Dr. M. Ertan TABUK

Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU

Dr. Şükrü SERDAR BALCI

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya

Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta

İzmir Demokrasi Üniversitesi, İzmir

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Hitit Üniversitesi, Çorum

Fırat Üniversitesi, Elazığ

Konya Selçuk Üniversitesi, Konya

İÇİNDEKİLER
CİLT 15, SAYI 1, HAZİRAN 2020

CONTENTS
VOLUME 15, ISSUE 1, JUNE 2020

**Sayfa/
Pages**

Orijinal Makale / Original Article

Düzeltilme Yazısı

Erratum

Rahime TAŞ, Recep SOSLU, Murat TAŞ, Murat AKYÜZ..... 1-1

Mezun Görüşleri Bakımından Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi Bölümünün Profili

Profile of Department of the Exercise and Sports Education for Disabilities in Terms of Graduate Views

Hasan Ceyhan CAN, Ekrem Levent İLHAN 2-17

Spor Yöneticiliği Bölümünde Öğrenim Gören Spor Yöneticisi Adaylarının Öz Liderlik Davranışlarının İncelenmesi

Examined of Self-Leadership Behaviour of Sports Manager Candidates Whose Studied of Department of Sports Management

Zafer GAYRETLİ, Akın ÇELİK..... 18-30

Spor İşletmeleri Personelinin İş Yerlerindeki Örgütsel Çatışmaların Nedenleri ve Yönetilme Stillerine Yönelik Algıları

Sport Business Staff's Perception Regarding The Reasons and Management Styles of Organizational Conflict

Orçun KEÇECİ,, Erdi DEMİRAY 31-47

Yıldız Güreşçilerde Güreş Performansı ile Gövde Stabilitesi, Dinamik Denge ve Fonksiyonel Hareketlilik Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

The Relationship Between Wrestling Performance And Core Stability, Dynamic Balance, Functional Movement

Erdi ALPER, İpek EROĞLU KOLAYIŞ..... 48-66

Mezun Görüşleri Bakımından Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi Bölümünün Profili*

Profile of Department of the Exercise and Sports Education for Disabilities in Terms of Graduate Views

ORİJİNAL ARAŞTIRMA/ ORIGINAL RESEARCH

Hasan Ceyhun CAN^{1†},
Ekrem Levent İLHAN²

¹Istanbul-Cerrahpaşa Üniversitesi, İstanbul
<https://orcid.org/0000-0001-7000-9172>
²Gazi Üniversitesi, Ankara
<https://orcid.org/0000-0002-1117-2700>

Öz

Bu araştırma, ülkemizde yeni açılmış bir bölüm olan Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi bölümünden mezun olan öğrencilerin görüşleri bakımından bölümün profilinin incelenmesini amaçlamıştır. Bu amaçla çalışma nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim deseniyle tasarlanmıştır. Araştırma grubu, İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi bölümünde lisans eğitimi almış olan on iki öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda bu bölümde lisans eğitimi almış ve mezun olmuş öğrencilerin çoğunluğuna bakıldığında, gerekli araştırmaları yaparak istihdam amaçlı bu bölümde eğitim almayı tercih ettikleri fakat eğitime başladıktan sonra bölüm değişikliği düşündükleri ve lisans eğitimleri boyunca aldıkları derslerin kalitesiz olduğu belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların engellilere yönelik olan tutumlarının, aldıkları eğitimle birlikte pozitif yönde değişimler gösterdiği ve engelli öğrencilere ayrılan kontenjanın artırılması gerekliliği bulgusu elde edilmiştir. Bir diğer bulgu olarak, Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi bölümünün özel eğitim bölümlerinden farklı olduğunu ve bölüm mezunlarının özel gereksinimli bireylerin bulunduğu kurumlarda spor eğitimi amaçlı istihdam edilmeleri gerekliliği belirlenmiştir. Buna ek olarak bölümün, alana hâkim uzmanlar yetiştirilmesi, engellilere kaliteli eğitim verilebilmesi, engellilere ve yakınlarına destek olunması ve engelli sporcular için gerekli olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Engellilerde egzersiz, spor, eğitim

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 10.10.2019
Kabul Tarihi: 26.06.2020
Online Yayın Tarihi: 30.06.2020

DOI:10.33459cbubesbd.631898

Abstract

This study aims to examine the profile of Department of The Exercise and Sports Education for Disabilities in Terms of Graduate Views, which is a new department in our country. Therefore, this study is designed with phenomenological pattern which is one of the qualitative research approaches. The study group of the research consists of twelve students who have graduated from the Department of The Exercise and Sports Education for Disabilities, Faculty of Sport Science, İnönü University. Snowball sampling method, which is one of the purposeful sampling methods, was used to determine the research group. As the data collection tool semi-structured interview form was used and the data obtained were evaluated by content analysis. As a result of this study, when the majority of the students who have graduated from this department were examined, it can be determined that they preferred to study in this department for employment purposes but after starting the classes they realized that the courses they took during their undergraduate education were of poor quality and even considered department change. Moreover, it was found that attitudes of the participants towards disabled people showed positive changes with the education they received and the quota for disabled students should be increased. Also as another finding, it is concluded that the Department of The Exercise and Sports Education for Disabilities is different from the special education departments and the graduates of this department should be employed in institutions with special needs for sports education. In addition to that, it is determined that it is vital to train experts in the field, to provide quality education to the disabled, to support the disabled and their relatives and to the disabled athletes.

Keywords: Exercise for disabilities, sport, education

*Bu çalışma 2-6 Ekim 2019 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen 5th International Eurasian Congress on 'Natural Nutrition, Healthy Life & Sport' Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

† Sorumlu yazar: Hasan Ceyhun CAN, ceyhuncan@istanbul.edu.tr

GİRİŞ

Toplumun her kademesinde farklılık oluşturacak sınıflar mevcuttur. Bu sınıflardan birisini de engelli bireyler oluşturmaktadır. Bu sınıfı oluşturan bireylerin, farklılıklarını en aza indirgeyebilecekleri ve potansiyellerini ortaya koyabilecekleri araç, spor olabilir (Kabasakal, 2007). Çünkü bireyler spor yolu ile çevresini daha iyi tanır, iletişimde bulunur ve kendilerine olan öz güvenlerini arttırlar (Sevim, 2002). Sporun bireylerin oluşturduğu ortak yaşama sunmuş olduğu çeşitli katkılar vardır. Bu katkılar özellikle uzmanlık gereksinimini açığa çıkartmaktadır. Özel uzmanlık gerektiren alanların başında, okul içi ve dışı sportif etkinlikleri, engel tür ve düzeylerine göre düzenleyebilecek kalifiye eleman sorunu yaşayan ve nüfusun yaklaşık %12'sini oluşturan toplumun engelli kesimi gelmektedir (Konar ve Yıldırım, 2012).

Engelli bireylerin toplumların ayrılmaz bir parçası olması durumu, insanlık tarihinin başlangıcından günümüze daha çok artış göstererek, modern çağ içerisinde anlam bulmuştur. Özellikle gelişmiş olan ülkeler, toplumunu oluşturan vatandaşları arasında ayırım gözetmeksizin tüm fertlerden kendisine en faydalı olacak şekilde yararlanmak amacındadırlar. Bu uğurda ülkeler, özel gereksinimli bireyleri topluma adapte edecek ve daha iyi bir şekilde hayatlarını sürdürmelerini sağlayacak olan girişimlerde bulunmaktadır. Bu girişimlerin başında ise eğitim gelmektedir.

Özel eğitime gereksinim duyan bireylerin, yaşamlarının her kesitinde hangi koşulda olurlarsa olsunlar, temel hakları olan eğitim hizmetinden yararlanmaları sağlanmalıdır. Ülkeler, özel gereksinim duyan vatandaşlarının eğitimleri adına "uygun eğitim" yapılanması ortaya koymalıdır (Eroğlu, 2017). Beden Eğitimi ve Spor, özel gereksinim duyan vatandaşların alacakları uygun eğitimleri esnasında, sporun faydaları düşünüldüğünde, bireysel ve toplumsal uyum noktasında önem arz etmektedir (Koparan, 2013). Engelli bireylerin iyileştirilebilmeleri, uyumları ve yaşam standartlarının artırılması, her türlü engel çeşitliliğine yönelik sportif faaliyet gösterebilecek kalifiyeli elemanlar aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Bu sebeple, kendi içerisinde büyük farklılıklar gösteren engelli toplumu göz önüne alındığında, engelli bireyler için spor elemanı yetiştirecek yükseköğrenim programı açılması gereklilik göstermektedir (Konar ve Yıldırım, 2012).

Ülkemizde belirli bir alanda eğitim vermek ve mezunlarını istihdam edebilmek üzere açılmış olan "Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi" bölümü hakkında ulusal alanyazın

taraması yapıldığında çok az sayıda araştırma olduğu dikkat çekmektedir (Arslan, 2014; Açık, Karakaya, Tan, Coşkun, 2016; Vural, Esentaş ve Işıkgöz, 2016). Yapılan çalışmalar arasında bölümden mezun olan öğrencilerin görüşlerini veya okulun genel yapısını incelemeye yönelik bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

Bu araştırma, mezun öğrenci görüşleri ışığında bölümün irdelenmesini ve elde edilen verilerin konu üzerinde yapılacak yeni çalışmalara ışık tutmasını amaçlamıştır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, ülkemizde bu alanda mezun veren tek okul durumunda olmasından ötürü İnönü Üniversitesi, Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi Bölümü'nde eğitim görmüş olan öğrencilerle sınırlandırılmıştır. Araştırma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2016), bu yaklaşımı “araştırmacının problemine ilişkin olarak zengin bilgi kaynağı olabilecek birey veya durumların saptanmasında özellikle etkilidir” diye tanımlamıştır. Kartopu örneklemede öncelikle evrene ait birimlerden birisi ile temas kurulur. Temas kurulan birimin yardımıyla ikinci birime, ikinci birimin yardımıyla üçüncü birime gidilir. Bu şekilde, sanki bir kartopunun büyümesi gibi örneklem büyüklüğü genişler (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Araştırma kapsamında toplamda 20 mezun öğrenci ile görüşülmüştür. Yeterli içerik oluşturmadığına kanaat getirilen görüşme formları değerlendirme dışında bırakılarak, verilerin doygunluğuna ulaştığı düşünülen 12 katılımcı ile yapılan görüşmeler değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri

Katılımcılar	Yaş	Cinsiyet	Mezuniyet Yılı	Mevcut Durumu
K1	26	K	2017	Lisansüstü Öğrencisi*
K2	23	E	2018	Antrenör
K3	23	E	2018	Çalışmıyor
K4	26	K	2017	KPSS'ye hazırlanıyor
K5	25	K	2017	Antrenör
K6	26	K	2017	KPSS'ye hazırlanıyor
K7	24	K	2017	Antrenör
K8	24	K	2017	Öğretmen
K9	26	K	2016	Çalışmıyor
K10	25	K	2017	Lisansüstü Öğrencisi*
K11	25	E	2017	Öğretmen**
K12	27	E	2017	KPSS'ye hazırlanıyor

*Engelliler ve Spor alanında eğitim gördüklerini belirtmişlerdir. ** Özel eğitim alanında öğretmenlik yaptığını belirtmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme katılımcıya önceden belirlenmiş görüşme planının aynen uygulandığı, bunun yanında yeni soruların sorulabildiği esnek görüşmelerdir (Karasar, 2015).

Veri toplama araçlarının oluşturulması aşamasında, araştırmanın odak noktası olan bölüm ve ilgilendiği alan hakkında ilgili alanyazın taranarak öncelikle taslak formlar hazırlanmıştır. Bu formlar, üç alan uzmanının görüşleri akabinde düzenlenip son halini almıştır. Görüşmeler çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmiştir. Mülakat içeriğinde, demografik sorular dışında 10 adet soruya yer verilmiştir. Mülakat sorularından bazıları şu şekildedir:

- Bu bölümde eğitim almayı neden tercih ettiniz?
- Bölüme başlamadan önceki engellilere yönelik bakış açımız ile mezun olduktan sonraki engellilere bakış açınız arasında ne gibi farklılıklar oldu?
- Bu bölüm mezunlarının nerelerde istihdam edilmeleri gerektiğini düşünüyorsunuz?

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler “İçerik Analizi” yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Bu çalışmada, yapılan analizler neticesinde kodlara ulaşılmış bu kodlar kategorize edildikten sonra temalar altında toplanmıştır. Bununla birlikte, toplanan veriler frekanslarına göre sıralanarak tablo oluşturulmuştur. Ayrıca, görüşmeye katılım sağlayan kişiler ‘K’ şeklinde numaralandırılarak kodlanmıştır.

BULGULAR

Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi Bölümü mezun görüşlerini belirlemek için yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen verilerin içerik analizine tabi tutulmasıyla; ‘‘lisans eğitimi’’, ‘‘engelli tutumları’’ ve ‘‘bölüm gerekliliği’’ olmak üzere üç ana tema ortaya çıkmıştır. Her bir tema bünyesindeki alt temalar ve bu alt temalara ilişkin kodlar aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların lisans eğitimine ilişkin tema, alt temalar ve kodlar

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Katılımcı	f	
Lisans Eğitimi	Eğitim almak isteme sebepleri	İstihdam olanakları	K1,K2,K3,K4,K5,K8, K12	7	
		Bölüme özgü özellikler	K3,K7,K9,K10	4	
		Engellilerle çalışma isteği	K4,K6,K10,K11	4	
	Bölümle ilgili bilgi sahibi olma durumu	Bilgisi vardı	Yakınlardan bilgi alma	K1,K2,K3	10
			Kişisel çabalarla edinme	K1,K3,K7,K8, K9,K10,K11	
		Bilgisi yoktu	K4,K5,K6,K12	4	
	Bölüm değişikliği düşünme durumu	Düşündüm	Bölümle ilgili sorunlar	K1,K2,K3,K4,K7,K12	8
			Kişisel sorunlar	K4,K5	
		Düşünmedim	K6,K8,K9,K10,K11	5	
	Lisans eğitimin kalite durumu	Kaliteliydi	Multidisipliner ders almak	K1,K4	6
Ders içeriğinin kalitesi			K1,K4,K5,K9		
Kaliteli değildi		Alan dersleri yetersizliği	K2,K3,K5,K7,K12	10	
		Akademisyenlerin yetersizliği	K6, K10		
		Bölümün yeni kurulmuş oluşu	K8,K10,K11		

Katılımcıların lisans eğitimine ilişkin görüşleri incelendiğinde ortaya dört alt tema çıkmıştır. İlk alt tema olan ‘‘eğitim almak isteme sebepleri’’ alt teması altında bazı katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

K3: ‘‘...Türkiye’de bir ilk teşkil etmesi ve ilerleyen zamanlarda iş bulma imkânlarının fazla olabileceği, İngilizce hazırlık okutulması, ayrıca da ilgi alanım olan spor ile alakalı bir bölüm olması dolayısıyla seçtim.’’

K4: ‘‘...Öncelikli amacım istihdam konusunda sorun yaşamamaktı. Daha sonra bu bireylerle çalışmak onları yakından tanımak onlara yardımcı olmak için ve engellilere olan bakış açımın değişmesi için seçtim...’’

İkinci alt tema olan ‘‘bölümle ilgili bilgi sahibi olma durumu’’ alt temasına ilişkin katılımcıların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

K5: ‘‘Herhangi bir araştırma yapmadım.’’

K9: ‘‘...Dersler, eğitim süresi, eğitimin içeriği ve istihdam alanları gibi konuları araştırdım...’’

Üçüncü alt tema olan “bölüm değişikliği düşünme durumu” alt temasına ilişkin katılımcıların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

K1: *“Çoğu zaman evet düşündüm. Bunun birçok nedeni var. Bölüm açıldığı zaman 1 yıl zorunlu İngilizce hazırlık eğitimi aldık. Bizim bir alt dönemden sonra bu zorunluluk kaldırıldı. Bu bana tutarsız geldi. Dört yıl stajımız vardı. Ama stajlarda çok kalabalıktık. Bu nedenle yeterli verimi alamadığımı düşündüğümde bırakmak istedim. Bölüme gelirken M.E.B.’de ayrı bir atamamız olacağı söylendi (yani engelli okullarına sadece bizim bölümün mezunlarının atanacağı, bunun olamayacağını sonradan öğrendikten sonra). Pedagojik formasyon derslerinin hepsini formal öğretim yılımızda almamıza rağmen ‘Beden Eğitimi Öğretmeni’ olarak atanamayacağımız konuşulmuştu. Bu nedenle bırakmak istedim.”*

K4: *“...Yakın çevremde engelli kimse yoktu. Bölüme, bölüme başladıktan sonra bu bireylerle içli dışlı olmaya başladım. Daha hazırlık yıllarında hiçbir eğitim ve tecrübem yokken direk engelli bireylerle çalışmalarımız oldu. Bu bireyler için yapılan çalışmalarda yanımda deneyimli kimse olmadığından tek başıma ilgilenmek zorunda kaldım. Tabi ilk başlarda ‘deli cesareti’ diyelim. Onlarla ilgilenme, onlara yardımcı olma, onlara bir şeyler kattığımı düşünme duygusu bana hoş geliyordu. İlk etapta yapabileceğimi düşünmüştüm... Sonra ki aktivitelerde daha ağır engelli bireylerle çalıştığımda yapamayacağımı düşündüm. Ve bölüm Malatya’da yeni açılan bir bölüm olduğundan müfredat programında bazı eksiklikten dolayı biraz sıkıntı yaşadık. Bunlardan dolayı bölüm değiştirmeyi düşündüm.”*

K10: *“...Beden Eğitimi ve Sporun toplum hayatına kazandırdığı edinimlerin eğitim sürecinde gördükçe, özel uzmanlık gerektiren alanların ihtiyacını ve bunları karşılayabilecek spor uzmanlarının yetiştirilmesi gerektiğini açıkça görmekteyim. Bu yüzden bölümümü değiştirmekten ziyade bu alan daha fazla ne yapabilirdim diye düşünerek yıllarca engelli ve spor alanında çalışma yaptım ve kaldım...”*

Katılımcıların lisans eğitimlerine ilişkin ortaya çıkan dördüncü alt tema “lisans eğitiminin kalite durumu” dur. Bu alt temaya ilişkin bazı katılımcı görüşlerine şu şekildedir:

K1: *“Evet. Almış olduğum eğitimin kaliteli olduğun düşünüyorum. Tek bir engel grubuna değil tüm engel gruplarına özel ayrı ayrı dersler aldık. Hem pedagojik formasyon*

dersleri, hem engelliler hakkında dersler hem de beden eğitimiyle ilgili dersler aldık. Dönemlik 11-12 ders aldığımız zamanlar oldu...’’

K2: *‘‘...Lisans eğitimi süresince aldığımız eğitim keşke iyi diyebilseydim maalesef yeterli düzeyde değildi. Bizler engellilerde spor eğitmeni gibi değil de bakıcı gibi yetiştirilmeye çalışıldık...’’*

K8: *‘‘...Bölümün yeni olması itibariyle çok kaliteli bir eğitim alamadık. Daha sistemli bir program dâhilinde lisans eğitimini tamamlayabilirdik...’’*

Tablo 3. Katılımcıların engelli bireylere yönelik tutumlarına ilişkin tema, alt temalar ve kodlar

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Katılımcı	f		
Engelli Tutumları	Engelli Bakış Açısı Değişimi	Pozitif	Empati Yapmayı Öğrenmek	K1,K4	11	
			Engellilerin Başarılı Olabilecekleri Düşüncesi	K1,K2,K8		
			Engelliler Hakkında Detaylı Bilgi Edinmek	K1,K3,K4,K8,K9,K10		
	Engelli Kontenjanı	Arttırılmalı	Negatif	Bölüm Öncesinde Yeterli Bilgi	K6,K11	5
				Hayal Kırıklığı Yaşama	K5,K7,K12	
		Arttırılmalı			K1,K3,K4,K6,K7,K8,K10,K11	8
	Arttırılmamalı			K2,K5,K9,K12	4	

Katılımcıların engelli bireylere yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, ortaya iki alt tema çıkmıştır. İlk alt tema ‘‘engelli bakış açısı değişimi’’dir. Bu alt tema altında bazı katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

K1: *‘‘...Bölüme başladıktan sonra tamamen dünyalarına girme fırsatım oldu. Örneğin: Görme engellilerde spor dersinde ‘‘goalball’’ oynarken gözlerimizi bantladık ve onların neler hissettiğini anlayabildim. Neleri bizim kadar iyi yapabildiklerini görme fırsatımda stajlar sayesinde oldu. Fırsat tanındığında çok başarılı olabileceklerini anlamış oldum...’’*

K8: *‘‘...Bölüme başlamadan önce engelliler hakkında pek bilgiye sahip değildim. Sadece toplumdan soyutlanmış ve yardıma ihtiyacı olan bireyler olduklarını düşünüp, üzülüyordum. Bölümü okuduktan sonra onları hayata kazandıracak kişilerin bizler olduğunu ve onların özel gereksinime ihtiyacı olmayan bireyler gibi toplumda yer almaları gerektiğini fark ettim. Yeterli destekle kendilerine ve topluma faydalı mutlu bireyler olabileceklerini gördüm...’’*

K12: ‘...Başlamadan çok iyimser düşünüyordum. Başladıktan sonra engelli bireylerin reklam aracından başka bir şey için kullanılmadıklarını gördüm. Onlara karşı daha duygusal bir bakış oluştu diyebilirim...’

İkinci alt tema olan ‘engelli kontenjanı’ alt temasına ilişkin katılımcıların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

K3: ‘...Sayı artırılarak engelli bireylerin normal bireylerle kaynaşması sağlanabilir. Ayrıca sayı az olan bir ortamda engelliler rahatça dışlanabilirken, eğer sayı fazla olursa dışlanma olmaz diye düşünmekteyim. Bu yüzden sayı artırılabilir.’

K5: ‘...Kontenjanı neye dayanarak bu şekilde yaptılar bilmiyorum ama bence güzel bir dağılım...’

K6: ‘...Engel derecesine göre kontenjanı arttırabilirler artması gerekir...’

K11: ‘...Her şeyden önce eşitlik ilkesine aykırı bulurum. Diğer bölümlerdeki engelli kontenjanı ile eşitlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Kendi engel grupları dışındaki engellilerle çok iyi anlaşabileceklerini ve faydalı olacaklarını düşünüyorum. Bu yüzden kontenjanın artması gerektiğini düşünüyorum.’

Tablo 4. Katılımcıların bölüm gerekliliği görüşlerine yönelik tema, alt temalar ve kodlar

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Katılımcı	f
Bölüm Gerekliliği	Özel eğitim	Spor temelli uygulama dersleri	K2,K3,K4,K5,K7,K8,K10,K11	8
	Bölümünden farkı	Engellileri bir bütün olarak ele alması*	K1,K5,K6,K9,K10,K12	6
	İstihdam edilme alanları	MEB’e bağlı kuruluşlar	K1,K3,K4,K5	4
		Rehabilitasyon merkezleri	K1,K5,K6,K8,K9	5
		GSB kadrosu	K1,K3,K4,K5,K11	5
		Belediye spor merkezleri	K1,K9,K12	3
		Antrenörlük	K2,K7,K9	3
		Özel eğitim kurumları	K3,K6,K8,K9,K10,K11,K12	7
		Kaynaştırma eğitimi veren kurumlar	K9,K10	2
	Bölüme ihtiyaç Duyulma durumu	Engellilere kaliteli eğitim verilmesi	K5,K6,K8,K9,K10, K11	6
		Engelli sporcular için	K1,K2,K3,K10,K12	5
		Alana hakim uzmanlar yetiştirilmesi	K3,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K10,K11	9
		Engellilere ve yakınlarına destek olunması	K1,K4,K7,K12	4

*Bahsedilen, engelliler hakkında bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak bir bütün halinde eğitim alınmasıdır.

Katılımcıların bölüm gerekliliği görüşlerine yönelik görüşleri incelendiğinde, üç alt tema tanımlanmıştır. Bunlardan ilki ‘özel eğitim bölümünden farkı’ alt temasıdır. Bu alt temaya ait, katılımcıların bazı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

K5: “...Özel eğitim bölümlerinden farklı olduğunu şu yönde düşünüyorum: daha çok sporsal faaliyet ve eğitsel oyun katarak etkinliklerde bireylerin grupla/ bireysel gelişimine katkı sağlamaktadır. Özel eğitimde psikomotor becerilerin daha sınırlı geliştirildiği daha çok bilişsel öğrenmelere katkı sağlıyor. Engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümünün eğitimi, bireyleri çok yönlü geliştirecek şekilde çalışma programı hazırlanmış fakat hayata geçirmekte sıkıntı yaşadığını düşünüyorum.”

K9: “Tabi ki farklar var. Bunun en büyük sebebi de bizim sadece sınıf ortamına bağlı kalmamız diye düşünüyorum. Başta insan anatomisini öğrenmeyle başlayan ve engelli bireyler için tamamen doğru bir eğitimin verilmesi için devam edilen bütün engel gruplarının nedenleri, sonuçları, yapılması ve yapılmaması gerekenleri öğrenerek yola başlıyoruz. Bu farkların bir kaçını şöyle sıralayabiliriz; Diğer bölümlerde genel olarak zihinsel açıdan neyin nasıl öğretileceğine odaklanılırken biz de kişinin Bedensel, Zihinsel, Psikolojik bütünlüğüyle birlikte başarıya ulaşması söz konusu. Bazı bölümlerde engelinin sadece çalışmayan tarafına yönelirken biz de tam tersi...”

K12: “...Bizim bölüm daha çok devinişsel olanla ilgili olduğu için özel eğitim bölümünden ayrılır...”

İkinci alt tema olan “istihdam edilme alanları” alt temasına ilişkin katılımcıların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

K1: “Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı tüm engelliler okullarında “beden eğitimi öğretmeni” olarak, Rehabilitasyon merkezlerine “zorunluluk” getirilerek bu merkezlerde (çünkü zorunluluk olmadığından hiçbir rehabilitasyon merkezi ekstra bir öğretmene fazla para vermemek adına beden eğitimi öğretmeni çalıştırmamaktadır), belediyenin engelliler için açtığı spor merkezlerinde, Gençlik Spor Bakanlığı’nın ayrı bir alımla “engelliler için spor uzmanı” şeklinde kadro açmasıyla...”

K7: “Engelli spor federasyonlarında ve kulüplerinde, antrenör bilgilendirmelerde, engelli okullarında, açılacak olan bölümlerde yer almalıdır.”

K9: “Engelli bireylerin olduğu bütün eğitim kurum ve kuruluşlarında. Örneğin; kaynaştırma eğitimi veren bütün okullar, rehabilitasyon merkezleri, hastanelerin rehabilitasyon merkezleri, spor federasyonları, engelsiz yaşam merkezleri vb.”

Katılımcıların bölüm gerekliliği görüşlerine ilişkin ortaya çıkan üçüncü alt tema “bölüme ihtiyaç duyulma durumu” dur. Bu alt temaya ilişkin bazı katılımcı görüşlerine şu şekildedir:

K3: ‘...Ülkemizdeki hiçbir işin uzman kişilerce yapılmamasından dolayı hem normal spor branşları hem de engelli spor branşlarında başarı sağlanmamaktadır. Bu bölümün müfredat programı biraz daha geliştirilerek Engelli bireylerin spora katılması ve profesyonelleştirilmesi sağlanırsa, bu bölüm gerçekten gerekli olabilir...’

K5: ‘...Bölümün gereksinimleri karşılması gereken bireyler için bulunmaz bir fırsat olduğunu düşünüyorum... Çünkü 4 yıl boyunca stajlar, etkinlikler vs. bu bireyler ile yetiştirilen spor uzmanlarının ülkemizde daha verimli kendine güvenen bireyler yetiştireceğini düşünüyorum. Bölüm gerekli fakat görmezden geliniyor. Branşlaşma yoluna giderek her engel grubunda ayrı ayrı başarılarla imza atılacağına inanıyorum...’

K6: ‘...Gereklidir tabi engelliler hakkında daha çok bilgisi olan birisinin engellilerle çalışması daha uygundur. Normal beden eğitimi öğretmenleri engellilerin hangi rahatsızlıkları var ya da hangi antrenmanı yaptırması gerektiğini bilmeyip yanlış uygulama yaptırırsa bu kişide rahatsızlığını tetikler. Kesinlikle olması gereken bir bölümdür...’

K10: ‘Engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümü engelli bireylere spor yapma olanakları sağlamayı ve engellilerin sportif etkinliklerle rehabilite olması amacıyla önem taşımaktadır. Her bireyin yetenek düzeyine, motivasyon, ilgi ve öğrenme stillerine uygun bir tarzda eğitim sağlanmaktadır. Özellikle ortalamadan daha yavaş gelişen çocuklar için bu husus önem arz etmektedir...’

K11: ‘Bu bölüm engelli bireyler için şart. Engelli çocuklarımızın beden eğitiminde öğrendikleri bana göre eğitimlerinin %50 sini oluşturuyor. Bu yüzden eğer beden eğitimi derslerini bizim bölüm mezunları girerse çok daha faydalı olacağını düşünüyorum...’

K12: ‘...Bölümün gerekliliği tartışılmaz. Bölüm Ankara-İstanbul gibi üniversitelerinde açılırdı şimdiye kadar gerekli değeri görmüştü. Engelli bireylerin sporla uğraşmaları hem bizi hem ailelerini mutlu ediyor...’

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, ülkemizde yeni bir bölüm olan ‘Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi’ bölümünün mezunlarının görüşleri tespit edilmiştir. Katılımcıların görüşleri ‘lisans eğitimi’, ‘engelli tutumları’ ve ‘bölüm gerekliliği’ olmak üzere üç ana tema altında incelenmiştir.

Katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde, toplam 12 katılımcının 4 erkek, 8 kadın olmak üzere dağılım sergilediği görülmektedir. Katılımcıların yaş ortalamaları 25'tir. Mezuniyet durumlarına bakıldığında 2017 yılı mezun öğrencilerinin yoğunlukta olduğu görülmektedir. Mevcut durumlarına bakıldığında ise, 12 katılımcıdan yalnızca 3 tanesinin (%25) alanıyla alakalı bir işle meşgul olduğu göze çarpmaktadır.

Araştırmada lisans eğitimi temasında elde edilen verilere göre, katılımcıların eğitim almak isteme sebepleri incelendiğinde istihdam olanakları öne çıkmaktadır. Ayrıca bölüme özgü özellikler ve engellilerle çalışma isteği diğer tercih sebepleridir. Mülakatlardan elde edilen bilgilere göre katılımcılarda, yeni ve öncü bir bölüm olmasından ötürü iş imkânlarının yüksek olacağı inancı mevcuttur.

Katılımcıların büyük bir kısmının bölümü tercih etmeden önce araştırma yapmış olduğu görülmüştür. Buna rağmen, eğitimleri sürecince çoğunluğun bölümle ilgili sorunlar veya kişisel sorunları yüzünden bölüm değişikliğini düşündükleri görülmektedir. Lisans eğitiminin kalite durumu hakkında, katılımcıların çoğunluğu aldıkları eğitimin kaliteli olmadığı görüşünü belirtmiştir. Sebep olarak; alan derslerinin yetersiz oluşu, akademisyenlerin yetersiz oluşları ve bölümün yeni kurulmuş olmasını göstermişlerdir. Bölümle ilgili problemler hakkında mezunlar, bölümün lokasyonu, zorunlu İngilizce hazırlık sınıfının bulunması, bölüm tercih edildiğinde MEB atamasından ayrı atamalar olacağına vaat edilmesi, müfredatının eksikliği gibi konularda bölümün yeni oluşundan ötürü eksikliklerin var oluşuna vurgu yapmışlardır. Ayrıca staj imkânlarının yeterli sayıda olmaması ve stajlarda sayıca kalabalık olunmasından ötürü mezun öğrenciler, uygulamalardan verim alamadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, bölümün program yeterlilikleri ilkesinde belirtilen "Engelli bireylere yönelik spor eğitimi, egzersiz ve beden eğitimi öğretimi alanlarıyla ilgili kavramları ve ilkeleri uygulama ortamına transfer eder, yerinde etkili şekilde kullanır, aralarındaki ilişkiyi açıklama bilgisine sahiptir." maddesinde belirtilmiş olan uygulama ortamına transfer etmesi durumuyla uyumsuzdur. Bu konuyla ilgili Avramidis, Bayliss ve Burden (2000) şu vurguyu yapmaktadır: "Öğretmen adaylarının engelli öğrencilerle bir araya gelerek öğretme deneyimi kazanmaları, özgüvenlerinin artması, korku ve kaygılarının azalması, engelli çocuklarla iletişim becerilerinin geliştirilmesi yönünden etkili olmaktadır".

Mülakatlar esnasında katılımcılar, akademisyenlerin bölüm hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, alandan gelen tecrübeli kişilerden ders almalarının kendi yararlarına olacaklarını

da dile getirmişlerdir. Lisans eğitiminin yetersiz bulunuyor olması durumunun, bölüm misyonunda belirtilen “ülkemizde ve bölgemizde bu alanda lisans ve lisansüstü eğitim veren en saygın eğitim kurumu olmayı hedeflemektedir” ilkesiyle ters düştüğü söylenebilir. Ayrıca bölümün vizyonunda belirtilen Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi programının bireylerin “mesleğinde yeterlilik kazanmış” olmasını hedefler ifadesi de karşılamadığı söylenebilir. Diğer taraftan, multidisipliner ders alınması ve ders içeriklerinin kaliteli olmasından ötürü bölümün vermiş olduğu lisans eğitiminin kaliteli olduğunu belirten katılımcılar da bulunmaktadır.

Engelli tutumları temasından elde edilen verilerde, katılımcıların lisans eğitimi aldıktan sonra yoğunluklu olarak engellilere yönelik tutumlarının pozitif yönde değişim sağladığı tespit edilmiştir. Katılımcılar, engellilere yönelik empati yapmayı öğrendikleri, engelliler hakkında detaylı bilgi edindikleri ve engellilerin başarılı olabileceklerini düşünmeleri yönünde almış oldukları eğitimle değişimler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Pozitif yönde bakış açılarında değişim yaşayan katılımcılar, bölüme başlamadan evvel engelliler hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıklarını ve onlara karşı acıma duygusu hissettiklerini aktarmışlardır. Fakat aldıkları eğitim ve engellilerle geçirmiş oldukları zaman sonrasında onların özel gereksinimi olmayan bireyler gibi toplumda rahatlıkla yer alabileceklerini belirtmişlerdir. Bölüme başlamadan önce, daha sonradan elde ettiği bilgilerin bir değişim yaratmayacağı düzeyde, bilgi seviyesine sahip olanların engellilere yönelik bakış açılarının değişiminin negatif olduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcılar arasında, lisans eğitimi sonrasında engellilere yönelik hayal kırıklığı yaşadıklarından dolayı bakış açılarının negatif yönde değiştiğini belirtenlerde bulunmaktadır.

Katılımcıların, bölüme öğrenci alımında engellilere ayrılan kontenjanlar ile ilgili görüşleri incelendiğinde, çoğunluğun kontenjanların artırılması gerekliliğini vurguladığı görülmektedir. Katılımcılar engelli bireylerin benzer durumda olan bireylerle kolaylıkla empati kurup, anlayabildiklerini ve onlara daha faydalı olabileceklerini belirtmişlerdir. Buna ek olarak engelli bireylerin sayısal olarak fazla oldukları ortamlarda daha rahat hissettiklerini aktarmışlardır. Engelliler ile engelli olmayan toplumun diğer kesimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalarda, engelli olmayan bireylerin engelli bireyler ile iletişime girmek istemediğini ortaya koymuştur (Yılmaz, Gökçe, Şavklı ve Çeşmeci, 2012). Türkiye’de ve Dünya’da yapılmış birçok çalışma ise, farklı kültürlerin engelli bireyleri çeşitli olumsuz kültürel etiketlemeler içinde değerlendirdiğini ortaya koymuştur. Bu etiketlemeler engelli bireyleri çevrelerinden

uzaklaştırarak, yalnızlaşmalarına neden olmaktadır. Bu durum özgüven eksikliği, meslek edinememe ve en kötüsü intihar ile de sonuçlanabilmektedir (Burcu, 2013).

Bölüm gerekliliği teması altında katılımcıların tamamının eğitim aldıkları bölümün, özel eğitim bölümlerinden farklı olduklarını belirtmişlerdir. Bölümün farkının, spor temelli uygulama dersleri ve engellileri bir bütün olarak ele alması olarak iki farklı şekilde belirtmişlerdir. Engellilerde spor eğitimi verilirken başlıca şartlardan bir tanesi uygulamalı aktivitelerdir. Çünkü uygulamalı aktiviteler esnasında engelli birey daha verimli öğrenir (Arslan, 2014). Kınalı (2003) Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleri için, ‘Engelli bireylerin gerek engelleri dolayısıyla içinde buldukları ruh hali ve gerekse toplumun kendilerine karşı olan tavırlarının doğal sonucu olarak ortaya çıkan saldırganlık, öfke ve kıskançlık gibi duygularını kontrol etmelerini sağlar’ demiştir. Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi bölümünün engellileri eğitmekte sporu temel almış olması onu diğer özel eğitim bölümlerinden ayıran en keskin özelliğidir.

Bölüm mezunlarının nerelerde istihdam edilmesi gerektiğine yönelik, katılımcılar çeşitli görüşler ortaya koymuşlardır. Katılımcıların belirlediği önem sırasına göre, istihdam sağlanabilecek alanlar şu şekildedir; özel eğitim kurumları, rehabilitasyon merkezleri, Gençlik ve Spor Bakanlığı kadrosu, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı kuruluşlar, belediye spor merkezleri, antrenör ve kaynaştırma eğitimi veren kurumlar. Bahsi geçen bölümlerden anlaşılan ve mülakattan elde edilen bilgiler ışığında, bölüm mezunlarının özel eğitim hizmeti veren tüm kurum ve kuruluşlarda engelliler ile spor kapsamında çalışabilecekleri belirtilmiştir. Ek olarak, katılımcılar engellileri sporun bireysel ve toplumsal faydalarından yararlanarak rehabilite edebilecekleri de belirtilmiştir. Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere uygulanacak uygun eğitim programlarında, beden eğitimi ve spor uygulamalarının önemi sporun bireye kazandırdığı nitelikler göz önüne alındığında, kendine yeten bir birey olarak yaşamın devamlılığını sağlama ve toplumsal uyum yönüyle ne kadar önem taşıdığı bilinmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2012). Hatta günümüzde engelli bireyler, normal gelişim gösteren bireylerin yaptığı spor branşlarının birçoğunu başarıyla yapmaktadır (Tekkurşun-Demir, İlhan, Esentürk ve Kan, 2018). Sporun normal gelişim gösteren bireyler üzerinde yaptığı olumlu etkilerin tümünü ve hatta daha fazlasını engelli bireyler üzerinde de gözlemlemek mümkündür (İlhan, 2010).

Katılımcılar, alana hâkim uzmanlar yetiştirilmesi, engellilere kaliteli eğitim verilmesi, engellilere ve yakınlarına destek olunması ayrıca engelli sporcular için ihtiyaç duyulan bir bölüm olduğunu dile getirmişlerdir. Türkiye’de engelliler için Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni

yetiştirilmediğinden, beden eğitimi öğretmeni tüm engelli bireylerin beden eğitimi derslerine de girmektedir (Gürsel, 2006). Bu bölümün açılış gayelerinden önde gelenlerinden bir tanesinin de bu alandaki eksikliği gidermek olduğu ifade edilebilir. Öyle ki, İnönü Üniversitesi (2019) bu bölüm program yeterliliği altında, eğitim alacak kişiler için: “Engelli bireylere yönelik spor eğitimi, egzersiz ve beden eğitimi alanlarındaki hizmet verme süreçleri ve işlemleri ile ilgili bilgiye sahiptir.” ifadelerine yer vermektedir. Alana hâkim uzmanlar yetiştirilmesi görüşü, bölümün misyonunda belirtilen “ülkemizin ihtiyaç duyduğu engelli sporu alanında yetişmiş insan gücünü ülkemize kazandırmayı amaç edinmiştir” ilkesiyle de örtüşmektedir.

Araştırmanın sonucu olarak, bu bölümde lisans eğitimi almış ve mezun olmuş öğrencilerin, çoğunluğun gerekli araştırmaları yaparak istihdam olanaklarından dolayı bu bölümde eğitim almayı tercih ettikleri fakat eğitime başladıktan sonra bölüm değişikliği düşündükleri ve lisans eğitimleri boyunca aldıkları derslerin kalitesiz olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların, engellilere yönelik olan tutumlarının aldıkları eğitimle birlikte pozitif yönde değişimler gösterdiği ve engelli öğrencilere ayrılan kontenjanın artırılması gerekliliği bulgusu elde edilmiştir. Bir diğer bulgu olarak, Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi bölümünün özel eğitim bölümlerinden farklı olduğunu ve bu bölüm mezunlarının özel gereksinimli bireylerin bulunduğu kurumlarda istihdam edilmeleri gerekliliği bulunmuştur. Buna ek olarak, alana hâkim uzmanlar yetiştirilmesi, engellilere kaliteli eğitim verilebilmesi, engellilere ve yakınlarına destek olunması ve engelli sporcular için bölüme ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Genel olarak araştırma bulguları incelendiğinde, bölümün misyonu, vizyonu ve program yeterlilikleri ile bulunan sonuçlar arasında benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre bölümün yeni açılmış olmasından ötürü eksikliklerinin olduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

1. TÜİK (2010) verilerine göre, lise ve daha üstü eğitim seviyelerinde engelli birey oranı 7.7’dir. Özellikle eğitim alanında engelli bireylere pozitif ayrımcılık yapılarak alanda daha çok yer almaları teşvik edilebilir.
2. Engellilere hizmet etmesi adına açılmış ve öncü olan “Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi” bölümünün bilinirliği yüksek ve daha merkezi bir konuma sahip üniversite bünyesinde kurulması sağlanabilir. Ya da bölümün bulunduğu bölgelerde özel eğitim alanlarına yatırımlar yapılarak öğrencileri teşvik edecek girişimlerde bulunulabilir.

3. Mezunların eğitimlerine aynı alan da devam edebilmeleri ve kendilerini yetiştirebilmeleri adına lisansüstü eğitim programı açılabilir.

Yayın Etiği: Mevcut çalışmanın yazım sürecinde “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*” kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

KAYNAKLAR

- Açak, M., Karakaya, Y.E., Tan, Ç., Coşkun, Z. (2016). Engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümü öğrencilerin engellilere yönelik tutumlarının incelenmesi, *Turkish Studies*, 11(19), 1-8.
- Arslan C. (2014). *İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Engellilerde Spor Eğitimi Öğretmenliği Bölümü Kuruluş Dosyası*, 2. Uluslararası Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Batman Üniversitesi, Batman.
- Avramidis E, Bayliss P, Burden R. (2000). A survey into mainstream teachers’ attitudes towards the inclusion of children with special educational needs in the ordinary school in one local education authority. *Educational Psychology*, 20(2), 191-211.
- Burcu, E. (2013). Engelli gençlik ve sosyal riskler. *Journal of Youth Research*. 2, 30-45.
- Eroğlu, Y. (2017). Engelliler ve spor. N. Mirzeoğlu (Ed.), *Spor Bilimlerine Giriş*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitap Evi.
- Ersoy, A. F. (2016). *Fenomenoloji. Eğitimde nitel araştırma desenleri*. (Edt: A. Saban ve A. Ersoy). Ankara: Anı.
- Gürsel, F. (2006) Engelliler için beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin engellilere yönelik tutumlarına etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 67-73.
- İlhan, E.L. (2010). Hareketsiz yaşamlar kültürü ve beraberinde getirdikleri, *Milli Prodüktivite Merkezi Verimlilik Dergisi*, 195-210.
- İnönü Üniversitesi (2019). *Program yeterlilikleri*. <http://inonu.edu.tr/tr/eeseb/10086/menu?m=11634> adresinden erişilmiştir.
- Kabasakal, K. (2007). *Zihinsel engellilik, zihinsel, ruhsal, duygusal engellilik*. Konya: Lokomotif Medya.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kınalı, G. (2003). *Zihin engellilerde beden-resim-müzik eğitimi, farklı gelişen çocuklar*, (Ed: Kulaksızoğlu, A.), İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Konar, N. & Yıldırım, İ. (2012). Engelliler için beden eğitimi ve spor öğretmenliği: Gereksinim ve bir program modeli. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 208-216.
- Koparan, Ş. (2013). Özel ihtiyaçları olan çocuklarda spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 153-160.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2012). *Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim program (İlkokul 1-4. Sınıflar)*. Ankara: MEB.
- Resmi Gazete (2005). *Özürlüler ve bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun*. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050707-2.htm> adresinden erişilmiştir.
- Sevim, Y. (2002). *Antrenman bilgisi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Can, H.C., ve İlhan, E.L. (2020). Mezun görüşleri bakımından engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümünün profili. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15 (1), 2-17.

Tekkurşun-Demir, G., İlhan,E., L., Esentürk, O.,K., Kan, A. (2018). Engelli bireylerde spora katılım motivasyon ölçeği (ESKMÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spormetre*, 16(1), 95-106.

Türkiye İstatistik Kurumu (2010). *Türkiye engelliler araştırması*. <http://www.tuik.gov.tr/Start.do> adresinden erişilmiştir.

Vural, M., Esentaş, M., Işıkgöz, M.E. (2018). Engellilerde egzersiz ve spor eğitimi bölümü öğrencilerinin engellilere yönelik tutumlarının incelenmesi (İnönü Üniversitesi Örneği), *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 1-11.

Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, T., Gökçe, D., Şavklı, F., & Çeşmeci, S. (2012). Engellilerin üniversite kampüslerinde ortak mekanları kullanabilmeleri üzerine bir araştırma: Akdeniz Üniversitesi Olbia Kültür Merkezi örneği. *JOTAF/Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*. 9(3), 1-10.

Spor Yöneticiliği Bölümünde Öğrenim Gören Spor Yöneticisi Adaylarının Öz Liderlik Davranışlarının İncelenmesi*

Examined of Self-Leadership Behaviour of Sports Manager Candidates Whose Studied of Department of Sports Management

ORIJİNAL ARAŞTIRMA/
ORIGINAL RESEARCH

Öz

Bu araştırmanın amacı, spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarını incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Trabzon Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Ordu Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Karabük Üniversitelerinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği bölümünde öğrenim gören 231'i kadın (%33.2), 465'i erkek (%66.8) olmak üzere toplam 696 spor yöneticisi adayı oluşturmaktadır. Araştırmada nicel bir yöntem olan tarama modelinde anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan 'Kişisel Bilgi Formu' ile Houghton ve Neck (2002)'in geliştirmiş, Fidan (2018)'in Türkçeye uyarlamış olduğu 'Yenilenmiş Öz Liderlik Ölçeği (YÖLÖ)' kullanılmıştır. Verilerin analizinde istatistiksel yöntem olarak, t-testi, çok faktörlü ANOVA (MANOVA) ve Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları doğrultusunda spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeni incelendiğinde, öz liderlik davranışlarının yapıcı düşünce stratejileri-YDS boyutunda, anlamlı bir farklılık bulunurken ($t=2.2$; $p<0.05$); davranış odaklı stratejiler-DOS ($t=1.75$; $p>0.05$) ve doğal ödül stratejileri-DÖS boyutlarında farklılık bulunmamıştır ($t=1.40$; $p>0.05$). Yaş ile öz liderlik arasında yapılan korelasyonda, YÖLÖ'nün boyutları; YDS ile DOS ($r=0.81$, $p=0.00$), YDS ile DÖS ($r=0.83$, $p=0.00$), DÖS ile DOS ($r=0.81$, $p=0.00$) arasında pozitif, yaş ile YÖLÖ boyutları arasında ise negatif yönde korelasyon olmasına karşın ($r=-0.02$, $p=0.00$) YÖLÖ boyutları ile yaş arasındaki korelasyon sonuçları anlamlı değildir. Sınıf ve gönüllü katılım durumu değişkenleri ile ilgili yapılan analizlerde istatistiksel açıdan anlamlı sonuçlara ulaşılamamıştır ($p>0.05$). Sonuç olarak, spor yöneticisi adaylarının ortalama değerinde bir öz liderlik davranışına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor Yönetimi, Spor Yöneticisi, Lider, Liderlik, Öz Liderlik.

Zafer GAYRETLİ^{1†},

Akın ÇELİK²,

¹Trabzon Üniversitesi, Trabzon,
<https://orcid.org/0000-0003-1512-5706>

²Trabzon Üniversitesi, Trabzon,
<https://orcid.org/0000-0002-2411-5465>

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 10.01.2020

Kabul Tarihi: 26.06.2020

Online Yayın Tarihi: 30.06.2020

DOI:10.33459cbubesbd.673298

Abstract

The goal of the current study is to investigate the sports manager candidates' self-leadership behaviours. The study 696 participants (465 male: 231 female) consisted of students who pursue a bachelor degree in department of physical education and sports. The researcher collected the data from Trabzon University, Recep Tayyip Erdogan University, Ordu University, Ondokuz Mayıs University and Karabuk University. Survey method was used in the screening model. The researcher used the Turkish version of 'Revised Self-Leadership Questionnaire (RSLQ) (Fidan, 2018). T-test, multi-factor ANOVA (MANOVA) and Pearson Correlation test are used for inferential statistics. Research findings indicated that self-leadership behaviour of sports manager candidates are medium level. According to gender variability, while it finds that significant differences to self-leadership behaviour's constructive opinion strategies in level of YDS ($t=2.2$; $p<0.05$), it is not found a difference in level of behaviour oriented strategies-BOS ($t=1.75$; $p>0.05$) and natural prize strategies-NPS ($t=1.40$; $p>0.05$). In the correlation between age and self-leadership, the sizes of RSLQ; between YDS and BOS ($r=0.81$, $p=0.00$), YDS and NPS ($r=0.83$, $p=0.00$), NPS and BOS ($r=0.81$, $p=0.00$) is positive, despite the between age and RSLQ is negative correlation ($r=-0.02$, $p=0.00$), RSLQ sizes and age correlation results are not meaningful. Statistically significant results could not be obtained in the analyses regarding variables of class and volunteer participation status ($p>0.05$). As a result, it was found that the candidates of sports manager have a self-leadership behaviour above the average value.

Keywords: Sports Management, Sports Manager, Leader, Leadership, Self Leadership.

* Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

† Sorumlu yazar: Zafer GAYRETLİ, zaferrgayretli@gmail.com

GİRİŞ

Spor, geçmiş yıllardan beri dünyada var olmakta olan endüstrilerden biridir. Spor yönetimi ise, son 50 yıldan itibaren gelişmekte olup, spor örgütlerinin ve etkinliklerinin geniş çapta büyümesi ile birlikte önemi de daha da artmıştır. Son yıllarda dünyada ve ülkemizde önemi daha çok anlaşılmış olan bu sektöre uygun yönetim ve işletme becerileri kazanmış bireylerin yetiştirilmesi önemle vurgulanmıştır. Son birkaç yüzyılda geliştirilmekte olan spor yönetimi yapısı, bütün paydaşları bir araya getiren farklı yapısal özelliklere de sahip olmaktadır (Basım ve Argan, 2009). Bilgi ve teknoloji çağının hayatın birçok alanında önemli değişim ve gelişimler yaratması sonucunda spor yönetim bilimleri alanına olan ihtiyaç artmıştır. Bu bağlamda da, spor yönetimini üstlenmekte olan yöneticilerin yetiştirilmesi, sporun gelişimi açısından oldukça önemli hale gelmiştir (Sunay, 2009).

Artık gelinen noktada, spor yöneticiliği alanı meslek grubu içerisinde kabul görmekte ve günümüzde spor potansiyeline karşın sporun amatör bir şekilde ve yalnızca gönüllülük esasıyla yönetiminin yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır. Bu sebeple, spor çatısı altında görev üstlenecek olan spor yöneticilerinin, bu mesleği sevmelerinin yanında, kişisel becerilerine, tecrübelerine, mesleki bilgilerine, yaratıcılıklarına, örgütsel bağlılıklarına ve spor yöneticiliği eğitimlerine de sahip olmaları önem teşkil etmektedir (Yetim ve Şenel, 2001). Sosyal ve ekonomik alanlardaki yeni oluşumlar ile bilim ve teknolojik gelişmeler bütün organizasyonların görev ve hizmet alanlarını geliştirmekte, bunun yanında bu görev ve hizmetlerin karşılanması noktasında birtakım güçlükler ortaya çıkmaktadır. Bu organizasyonlar toplumun beklentilerine de karşılık vermek durumundadırlar. Günümüzde de bu nedenlerden dolayı spor yöneticisinde olması gereken nitelikler değişmektedir (Doğu, 2011).

Her toplumun veya kurumun idare edilebilmeye ihtiyacı vardır. Kurumlarda kuşkusuz herhangi bir çalışanın, kurumunun yönetimini kabullenmesi; hedef, yöntem, prensip ve amaç belirlemesi, yönetsel kararlar verebilmesi ve teşkilat içerisindeki bölümler ve çalışmakta olan bireyler arasındaki uyum ve koordinasyonu sağlaması gerekmektedir (Eskicioğlu, Mirzeoğlu ve Çelebi, 2004). Bununla birlikte spor yöneticilerinin işlerinde başarılı olabilmeleri pek çok alanda donanıma sahip olmaları ve ustalıklı yerine getirebilmeleri ile mümkün olmaktadır. Yönetme ve liderlik yeteneğinin, tecrübenin, diplomasının, esnekliğin, özeleştirinin, liyakatin, cesaretin, saygı uyandırabilmenin, güven verebilmenin, motive edebilmenin ve ekip çalışmasının kazanılması bu

niteliklerden bazılarıdır (Yetim, 2002). Son zamanlarda ise, kendi kendini yönetebilen ekiplere doğru bir yönelme olmakta ve liderliğin pek çok rolünün ekip üyelerince paylaşılmakta ya da birlikte kullanılmakta olduğu örgütsel düzenlenmelere doğru bir eğilim gösterdiği görülmektedir. Kendini yöneten takım üyelerinde aranmakta olan birtakım önemli özelliklerin arasında da karşımıza öz liderlik becerisi çıkmaktadır (Elloy, 2008).

Öz liderlik, kişinin kendi tutumlarını ve düşüncelerini denetlediği, belirlenmiş birtakım bilişsel ve davranışsal stratejileri kullanarak kendi kendilerini tesir edip yönlendirdiği bir süreçtir (Neck ve Houghton, 2006). Ayrıca karşılaşılan güçlüklerle mücadele etme ve bu zorlukların üstesinden gelebilme adına bireyin kendi kendini motive ederek bir öz etkileşim sürecine girmesiyle davranışlarında meydana getirdiği değişim fark edilerek ele alınması da mümkündür (Canbaş, 2004).

Spor anlayışının değişimi ve gelişimi ile birlikte spor yönetimi büyük önem kazanmıştır. Fakat gerek resmîyette gerekse özel kuruluşlarda idareci kadrosunda spor ve spor yönetimi alan bilgisine sahip olmayan birçok kişi görev almaktadır. Bu sebeple, eğitim kurumlarının spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarını geliştirmede önemli bir yere sahip olduğu belirtilebilir. Literatür incelendiğinde çeşitli alanlardaki yöneticilerin öz liderlik özelliklerinin incelendiği çalışmalar olmasına karşın (Arlı, 2011; Demiröz, 2015; Güçlü, 2016; Semerci, Güney, Alper-Ay ve Semerci, 2010; Türköz, 2010; Zyl, 2008), spor yönetimi alanında öz liderlik davranışlarının incelenmesine ilişkin yapılmış çalışmaların oldukça kısıtlı olduğu görülmüştür (Bozyiğit ve Çetin, 2019; Bum, 2018; Erdeveciler ve Balcı, 2017; Megheirkouni, 2018; Mutlu ve Algül, 2019; Öcal, 2015). Bu açıdan çalışmadan elde edilecek olan sonuçların, spor yöneticisi adaylarının kendilerine hedefler belirleyerek başarılı performans hayal etme, kendilerini ödüllendirme, iş tatminini sağlama ve motivasyonlarını en üst düzeye çıkarma noktasında literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sebeple araştırmanın amacı, spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarını belirlemektir.

YÖNTEM

Araştırmada nicel bir yöntem olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmalarının amacı, genel olarak araştırma konusu ile ilgili mevcut durumu betimlemektir. Bu amaca ilişkin

olarak tarama araştırmalarında genel olarak geniş bir topluluktan bilgi toplanır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Araştırmada veri toplama tekniği olarak ise tarama yöntemi çatısı altında sürekli faydalanılan anket tekniği kullanılmıştır (Nachmias ve Nachmias, 1996).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Trabzon Üniversitesi'nin (n=81; %11.6), Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nin (n=206; %29.6), Ordu Üniversitesi'nin (n=100; %14.4), Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin (n=146; %21.0) ve Karabük Üniversitesi'nin (n=163; %23.4) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği bölümünde öğrenim gören 231'i kadın (%33.2), 465'i erkek (%66.8) olmak üzere toplam 696 spor yöneticisi adayı oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında, tesadüfi örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Baştürk ve Taştepe, 2013).

Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarını belirlemek için “Yenilenmiş Öz Liderlik Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Yenilenmiş Öz Liderlik Ölçeği Houghton ve Neck (2002) tarafından geliştirilmiş, Fidan (2018) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek, 35 maddeden oluşmakla birlikte 3 boyutlu ve 9 alt faktörlü bir yapıdadır. Bu alt faktörler; Davranış Odaklı Stratejiler-DOS (öz- hedef belirleme, öz-ödül, öz-ceza, öz-gözlem, öz-hatırlatıcılar), Doğal Ödül Stratejileri-DÖS (doğal ödüllere düşünceyi odaklama) ve Yapıcı Düşünce Stratejileri-YDS (başarılı performans hayali, öz-konuşma, düşüncelerini değerlendirme) olarak sıralanmaktadır. Ölçek maddeleri “5’li Likert Tipi Ölçek” formundadır. Likert seçenekleri “(1) Kesinlikle Katılmıyorum”, “(2) Kesinlikle Katılmıyorum”, “(3) Orta Derecede Katılıyorum”, “(4) Çok Katılıyorum” ve “(5) Kesinlikle Katılıyorum” biçiminde sıralanmış ve puanlamada buna uygun olarak yapılmıştır. YÖLÖ’ nün iç tutarlılık katsayıları, ölçeğin tamamında .96, davranış odaklı stratejiler .97, doğal ödül stratejileri .89 ve yapıcı düşünme stratejileri alt boyutlarında .95 olarak tespit edilmiştir. Bu çalışma da ise iç tutarlılık katsayıları ölçeğin tamamında 0.93, davranış odaklı stratejiler alt boyutunda 0.77, doğal ödül stratejileri alt boyutunda 0.80 ve yapıcı düşünme stratejileri alt boyutunda 0.91’dir. Araştırmada kullanılmak üzere belirlenmiş ‘Yenilenmiş Öz Liderlik Ölçeği’ için 2018-2019 eğitim-öğretim yılında araştırmacı tarafından gerekli onayların

alınmasından sonra çalışma grubunu oluşturmuş olan spor yöneticisi adaylarına uygulanmıştır. Anket uygulanmadan önce araştırmanın amacı katılımcılara açıklanmış ve dikkat edilecek hususlar açıklanarak gerekli uyarılar yapılmıştır. Veri toplama aracının uygulanmasında spor yöneticisi adaylarının gönüllü olarak katılımı esas alınmış ve toplanmış olan anket formları değerlendirilerek noksan veya hatalı doldurulmuş olanlar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Daha sonra uygulanmış olan anketlerin geçerli ve kabul edilebilir boyutta olanları bilgisayar ortamına aktarılarak uygun istatistiklerle değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanmış olan verilerin analizi SPSS 21.0 istatistik paket programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde istatistikî yöntem olarak; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma; bağımsız gruplar için t-testi, çok faktörlü ANOVA (MANOVA) ve Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Verilerin parametrik testlerin ön koşullarını sağlayıp sağlamadığına Çarpıklık ve Basıklık (verilerin normal dağılım durumu) değerleri ve Levene (varyansların eşitliği) testi sonuçları incelenerek karar verilmiştir (Büyüköztürk, 2010). Kline'ye (2011) göre çarpıklık ve basıklık değerleri sırasıyla | 3.0 | ve | 10.0 |'ı aşmamalıdır; çalışmada bu değerler dikkate alınmıştır. Çalışmada elde edilen çarpıklık ve basıklık değerleri bu aralıkta olduğundan dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle çalışmada parametrik testler kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarını yerine getirme düzeylerini belirlemek için spor yöneticisi adaylarından anket yolu ile toplanan veriler analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda elde edilmiş olan bulgular, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda tablolastırılarak verilmiştir.

Tablo 1. Yenilenmiş öz liderlik ölçeği puanlarının dağılımı

	Madde Sayısı	n	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Mak.
DOS	18	696	3.43	0.53	-0.53	0.31	1.56	4.72
DÖS	5	696	3.74	0.85	-0.97	0.82	1.00	5.00
YDS	12	696	3.65	0.83	-0.75	0.52	1.00	5.00

Araştırmaya konu olan spor yöneticisi adaylarının YÖLÖ'nün, Davranış Odaklı Stratejiler (DOS) boyutundan elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması 3.43, standart sapması 0.53; Doğal Ödül Stratejiler (DÖS) boyutundan elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması 3.74, standart sapması 0.85 ve Yapıcı Düşünce Stratejileri (YDS) boyutundan elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması 3.65, standart sapması 0.83'tür. Ayrıca, spor yöneticisi adaylarının YÖLÖ'nün boyutlarından ulaşılan toplam puanlarının normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığına dair çarpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanmıştır (Tablo 1). Bu katsayılarla ilgili değerler Tablo 1'de de görüldüğü üzere DOS boyutunda çarpıklık -0.53, basıklık 0.31; DÖS boyutunda çarpıklık -0.97, basıklık 0.82 ve YDS boyutunda çarpıklık -0.75, basıklık 0.52 olarak hesaplanmıştır. YÖLÖ'nün boyutlarından elde edilen verilerin normal dağılım varsayımını sağlamış olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Spor yöneticisi adaylarının “cinsiyet” değişkeni ile öz liderlik davranışları arasındaki ilişkiye yönelik t-testi sonuçları

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	Ss	t	Sd	p
DOS	Kadın	231	3.48	0.53	1.75	694	0.08
	Erkek	465	3.41	0.53			
DÖS	Kadın	231	3.81	0.55	1.40	694	0.16
	Erkek	465	3.72	0.40			
YDS	Kadın	231	3.75	0.53	2.20	694	0.02*
	Erkek	465	3.61	0.39			

*p<0.05

YÖLÖ'nün cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları incelendiğinde; DOS, DÖS ve YDS kadın spor yöneticisi adaylarının öz liderlik ortalamalarının, erkek spor yöneticisi adaylarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öz liderlik ölçeği boyutları incelendiğinde; DOS ve DÖS boyutlarında kadın ve erkek adaylarının ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı görülmüştür (DOS, t=1.75; p>0.05; DÖS, t=1.40; p>0.05). Ancak YDS boyutunda kadın ve erkek adayların puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmüştür. (YDS, t=2.2; p<0.05). YDS boyutunda kadın spor yöneticisi adaylarının öz liderlik ortalamalarının (Ort.=3.75), erkek spor yöneticisi adaylarının öz liderlik ortalamalarına (Ort.=3.61) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Spor yöneticisi adaylarının “yaş” değişkeni ile öz liderlik davranışları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon testi sonuçları

	DOS	DÖS	YDS	Yas
DOS	1			
DÖS	0.81**	1		
YDS	0.81**	0.83**	1	
Yas	0.02	0.00	-0.02	1

**p<0.01

Yenilenmiş öz liderlik ölçeği boyutları, davranış odaklı stratejiler, doğal ödül stratejileri, yapıcı düşünce stratejileri ve yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla Pearson Korelasyon testi yapılmıştır (Tablo 3). Tablo 3’egöre, YÖLÖ kendi içerisinde incelendiğinde, YDS ile DOS arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişki [$r=0.81$, $p=0.00$]; YDS ile DÖS arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişki [$r=-0.83$, $p=0.00$]; DÖS ile DOS arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişkinin olduğu belirlenmiştir [$r=-0.81$, $p=0.00$]. Yaş ile YÖLÖ boyutları arasında oldukça düşük düzeyde ilişki olup, bu ilişki istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

Tablo 4. Spor yöneticisi adaylarının “sınıf” değişkeni ile öz liderlik davranışları arasındaki ilişkiye yönelik MANOVA sonuçları

	Sınıf	n	$\bar{x}$	Ss	Sd	F	p	Anlamlı Fark
DOS	1. sınıf	191	3.41	0.55				
	2. sınıf	176	3.50	0.50	3-692	1.60	0.19	-
	3. sınıf	168	3.43	0.49				
	4. sınıf	161	3.38	0.58				
DÖS	1. sınıf	191	3.76	0.90				
	2. sınıf	176	3.79	0.82	3-692	0.51	0.68	-
	3. sınıf	168	3.75	0.77				
	4. sınıf	161	3.68	0.91				
YDS	1. sınıf	191	3.65	0.85				
	2. sınıf	176	3.77	0.80	3-692	1.92	0.12	-
	3. sınıf	168	3.63	0.74				
	4. sınıf	161	3.55	0.94				

Tablo 4 incelendiğinde; MANOVA sonuçları, sınıf değişkeninin YÖLÖ boyutları üzerindeki temel etkisinin anlamlı olmadığını göstermektedir [$\lambda=0.98$, $F(9, 1679.43)=1.21$, $p>0.05$].

Tablo 5. Spor yöneticisi adaylarının “gönüllü katılım durumu” değişkeni ile öz liderlik davranışları arasındaki ilişkiye yönelik t-testi sonuçları

	Gönüllü Katılım Durumu	n	$\bar{x}$	Ss	t	Sd	p
DOS	Katıldım	421	3.44	0.54	0.50	694	0.62
	Katılmadım	275	3.42	0.52			
DÖS	Katıldım	421	3.78	0.89	1.10	694	0.27
	Katılmadım	275	3.70	0.79			
YDS	Katıldım	421	3.69	0.86	1.39	694	0.17
	Katılmadım	275	3.60	0.79			

YÖLÖ'nün gönüllü katılım durumu değişkenine göre t-testi sonuçları incelendiğinde (Tablo 5); DOS, DÖS ve YDS boyutlarında spor yöneticisi adaylarının gönüllü katılımında bulunanların ortalamalarının (DOS, Ort.=3.44; DÖS, Ort.=3.78; YDS, Ort.=3.69), gönüllü katılımında bulunmayanların ortalamalarına (DOS, Ort.=3.42; DÖS, Ort.=3.70; YDS, Ort.=3.60) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öz liderlik ölçeği boyutları incelendiğinde; DOS, DÖS ve YDS boyutlarında spor yöneticisi adaylarının gönüllü katılım durumları ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı değildir (DOS, $t=0.50$; $p>0.05$; DÖS, $t=1.10$; $p>0.05$; YDS, $t=1.39$; $p>0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarının incelenmiş olduğu bu çalışmadan ulaşılan bulgular bu bölümde değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Tespit edilmiş olan bulgular, konuyla ilgili literatür taraması sonucunda elde edilmiş olan bulgular ile desteklenmiştir. Spor yöneticisi adaylarının YÖLÖ'nün, DOS, DÖS ve YDS boyutlarından alınan puanların ortalama değerinin üzerinde olduğu görülmektedir (Tablo 1). Bu durum spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarının YÖLÖ'nün boyutlarında ortalamasının üzerinde olması sebebiyle spor yöneticisi adaylarının gelişmiş öz liderlik davranışına sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca araştırma bulgularının boyutları incelendiğinde; DÖS boyutunun diğer boyutlara göre daha yüksek ortalama puanına sahip olduğu, en düşük ortalama puanına ise DOS boyutunun sahip olduğu görülmüştür (Tablo 1). Bu bulgu ise, Göksoy, Emen ve Yenipınar (2014) ve Ağırman'ın (2016) yapmış olduğu çalışmalarla paralellik göstermektedir. Araştırma bulgularının da literatür ile tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Cinsiyet değişkenine göre YÖLÖ boyutları incelendiğinde; YÖLÖ'nün YDS boyutunda kadın ve erkek spor yöneticisi adayları arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmüştür. DOS ve DÖS boyutlarında ise, kadın ve erkek spor yöneticisi adayların ortalama puanları arasındaki farklılık istatistiksel açıdan anlamlı değildir (Tablo 2). Spor yöneticisi adaylarının cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın tespit edildiği YDS boyutundaki bulgular, kadın spor yöneticisi adaylarının erkek spor yöneticisi adaylarından daha fazla yapıcı düşünce stratejilerini kullandıkları görülmüştür. Artık günümüz spor çatısı altında kadın yöneticilerin kendini göstermesi ve bu sayının artacağı düşüncesi ile birlikte kadın yöneticilerin başarıya ulaşmak için kendilerine hedefler belirlemesi, performanslarını başarıya odaklamaları ve bu hedefleri değerlendirmeleri YDS boyutunun ne kadar önemli olduğunun göstergesi olarak düşünülebilir. Özsoy (2012) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet değişkeninin YDS üzerinde anlamlı bir farklılık yarattığı, kadın iş görenlerin yapıcı düşünce stratejilerinin erkek iş görenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Demiröz'ün (2015) genç çalışanlar üzerinde yapmış olduğu çalışmasında cinsiyet değişkeninin öz liderlik algısını etkilediği görülmüştür. Uğurluoğlu'nun (2010) yapmış olduğu çalışmada da kadın çalışanların YDS'yi kullanma eğilimlerinin erkek çalışanlara göre daha fazla olduğu görülmüştür. Araştırmadaki bulgular, yukarıda belirtilmiş olan araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Bu durumda çalışma bulgularının literatür ile tutarlılık göstermiş olduğu söylenebilir. Akkuş (2018) tarafından yapılan çalışmada ise öz liderlik stratejileri (DOS, DÖS ve YDS) boyutlarının bütününde kadın spor yöneticilerinin erkek spor yöneticilerinden anlamlı düzeyde ve yüksek ortalamaya sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Ağırman (2016), Çakır (2015), Kazan (1999), Senger (2014) ve Türköz'ün (2010) çalışmalarında cinsiyet değişkeninin öz liderlik boyutları üzerinde anlamlı farklılığa neden olmadığı görülmüştür. Bu çalışmalar da araştırmanın bulguları ile benzerlik göstermemektedir.

Yaş değişkenine göre YÖLÖ boyutları incelendiğinde; YÖLÖ'nün boyutları arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişki olmasına karşın, Yaş ile YÖLÖ boyutları arasında oldukça düşük düzeyde bir ilişki olup, bu ilişki istatistiksel açıdan anlamlı değildir (Tablo 3). Bu durumda spor yöneticisi adaylarının yaş değişkenine göre öz liderlik davranışlarında farklılık olmadığını göstermektedir. Türköz (2010) tarafından yapılan çalışmada yaş değişkeninin Savunma Sanayi çalışanlarının öz liderlik algılamalarına olan etkileri açısından anlamlı bir ilişkide olmadığı görülmüştür. Demiröz'ün (2015) yapmış olduğu çalışmada yaş değişkeninin öz

liderlik algısını etkilemediği görülmüştür. Carmeli, Meitar ve Weisberg (2006) tarafından yapılan çalışmada da yaş değişkeninin bireylerin öz liderlik kavramaları üzerinde herhangi bir farklılığa sebep olmadığı görülmüştür. Araştırmadaki bulgular, yukarıda belirtilmiş olan araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Bu durumda çalışma bulgularının literatür ile tutarlılık göstermiş olduğu söylenebilir. Ayrıca Arlı (2011) tarafından yapılan çalışmada yaş değişkeninin öz liderlik boyutları ile olan ilişkisi incelenmiş, yaşın kendini ödüllendirme ve kendi kendine konuşma boyutlarında anlamlı farklılık yarattığı görülmüştür. Kazan (1999) tarafından yapılan çalışmada ise, yaş değişkeninin çalışanların öz liderlik davranışları sergileme eğilimini azalttığı görülmüştür. Bu çalışmalar da araştırmanın bulguları ile benzerlik göstermemektedir.

Sınıf değişkenine göre YÖLÖ boyutları incelendiğinde; YÖLÖ'nün her üç boyutunda da istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Bulgulara göre DOS, DÖS ve YDS boyutlarında 2. sınıfta öğrenim görmekte olan spor yöneticisi adaylarının ortalama puanlarının daha yüksek olmasına rağmen, sınıflar arasındaki öz liderlik davranışlarının farklılığından söz etmek mümkün değildir (Tablo 4). 2. sınıfta öğrenim gören spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışları ortalamalarının yüksek olmasının nedeninin, 1. 3. ve 4. sınıflara göre, eğitim gördükleri dönemde spor yönetimi ve liderlik alan bilgisi derslerinin yoğun olmasından ötürü bu alanda daha kapsamlı ve etkili bilgilere sahip oldukları ve bu bilgileri daha iyi uyguladıkları söylenebilir.

Gönüllü katılım durumu değişkenine göre YÖLÖ boyutları incelendiğinde YÖLÖ'nün DOS, DÖS ve YDS boyutlarında spor yöneticisi adaylarının gönüllü katılımında bulunan adaylarının ortalamalarının, gönüllü katılımında bulunmayan adaylara göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 5). YÖLÖ'nün boyutları incelenmiş olduğunda; DOS, DÖS ve YDS boyutlarında spor yöneticisi adaylarının gönüllü katılım durumları ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Liderliğin doğuştan gelen bir özellik olmasının yanında öz liderliğin bireyin kendi içinde geliştirilebilir yanının baskın olması bu durumu destekler niteliktedir.

Sonuç olarak, spor yöneticisi adaylarının ortalama değerinin üzerinde bir öz liderlik davranışına sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca kadın spor yöneticisi adaylarının yapıcı düşünce stratejilerinin (başarılı performans hayali, öz-konuşma ve düşüncelerini değerlendirme) daha iyi olduğu, spor yöneticisi adaylarının yaşlarının, sınıflarının ve gönüllü katılım

durumlarının öz liderlik davranışlarında farklılığa neden olmadığı görülmüştür. Spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarını yerine getirme düzeylerini arttırmak için kendilerini geliştirmeleri gerektiği, kadın spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarını yerine getirme düzeylerini geliştirebilmeleri için alana özgü kaynakları okumaları, mevcut çalışmada yaş ile öz liderlik boyutları arasında düşük seviyede bir ilişki olduğundan yaşın öz liderlik boyutları üzerindeki etkisine ilişkin akademik çalışmalar yapılması, üniversite eğitiminin son yıllarında olan spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarının geliştirilebilmesi için seminerler veya eğitimler verilmeli, son sınıflarda liderlikle ilgili dersler yeniden gözden geçirilmeli gereken durumlarda ek dersler yapılmalı, spor yöneticisi adaylarının gönüllülük esasına bağlı olarak organizasyonlarda görev almaları ve bireysel özelliklerinin geliştirilmesine imkân verilen bir ortamda olmalarının sağlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Ağırman, N. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin öğretmen yeterlik ve öğretmen liderlik düzeylerinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Akkuş, M. (2018). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öz liderlikleri ile sınıf yönetimi öz yeterlik algıları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Arlı, Ö. (2011). *Bazı öncül ve ardıllarıyla öz liderlik: İlköğretim öğretmenleri üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Basım, N. H. ve Arğan, M. (2009). *Spor yönetimi* (1. baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Baştürk, S. ve Taştepe, M. (2013). Evren ve örneklem. S. Baştürk (Ed.). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Bozyiğit, E. ve Çetin, E. (2019). Spor bilimleri öğrencilerinin kendi kendine liderlik düzeylerinin incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 17(1), 78-87.
- Bum, C. H. (2018). Relationships between self-leadership, commitment to exercise, and exercise adherence among sport participants. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 46(12), 1983-1995.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (12. baskı). Ankara: Pegem.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Ankara: Pegem.
- Canbaş, S. H. (2004). *Liderlik yaklaşımları ve yaklaşımlara özgü süreçler: Kara harp okulu liderlik sistemine yönelik bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Carmeli, A., Meitar, R. and Weisberg, J. (2006). Self-leadership skills and work innovative behavior at work. *International Journal of Manpower*. 27(1), 75-90.
- Çakır, M. (2015). *Öğretmenlerin liderlik stilleri ile sınıf içi öğretmen davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi: İzmir ili, Konak ilçesi örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

- Demiröz, K. C. (2015). *Genç çalışanların öz liderlik algılarıyla yöneticilerinin çatışma yönetimi tarzı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğu, G. (2011). Spor yönetimi ve organizasyon. N. Mirzeoğlu (Ed.), *Spor bilimlerine giriş* içinde (s. 244-268). Ankara: Spor Yayınevi.
- Elloy, D. F. (2008). The relationship between self-leadership behaviors and organization variables in a self-managed work team environment. *Management Research News*. 31(11), 801-810.
- Erdeveciler, Ö. ve Balcı, V. (2017). The effect of creative drama training on the self leadership skills of students of the department of sports management. *International Refereed Journal of Humanities and Academic Sciences*. 6(21), 37-67.
- Eskicioğlu, Y., Mirzeoğlu, N. ve Çelebi, M. (2004). *Gençlik ve spor il müdürlerinin verimliliklerini etkileyen faktörlerin analizi*. 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde bildiri özet kitabı, Antalya.
- Fidan, M. (2018). Yenilenen öz-liderlik ölçeğini üniversite öğrencileri örnekleminde Türkçeye uyarlama çalışması. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)*. 2(2), 1-16.
- Göksoy, S., Emen, E. ve Yenipınar, G. (2014). Öğretmenlerin öz liderlik rolleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*. 11(1), 103-116.
- Güçlü, E. (2016). *Lider adaylarının sahip oldukları sportif fiziksel kabiliyetin öz liderlik, disiplin ve akademik başarı ile ilişkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Houghton, J. D. and Neck, C. P. (2002). The revised self-leadership questionnaire: Testing a hierarchical factor structure for self-leadership. *Journal of Managerial Psychology*. 17(8), 672-691.
- Kazan, A. L. (1999). *Exploring the concept of self-leadership: Factor simpancting self- leadership of ohio americorp's members* (Unpublished doctoral dissertation). The Ohio State University, Columbus.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). New York: Guilford Press.
- Megheirkouni, M. (2018). Self-leadership strategies and career success: insight on sports organizations. *Sport, Business and Management: An International Journal*. 8(2), 393-409
- Mutlu, T. O. ve Algül, M. (2019). Kick boks sporcularının öz liderlik alguları ile sporda kişiler arası davranış düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 35-48.
- Nachmias, C. F. and Nachmias, D. (1996). *Research methods in the social sciences* (5th ed.). New York: St. Martin's Press.
- Neck, C. P. and Houghton, J. D. (2006). Two decades of self-leadership the ory and research past developments, present trends, and future possibilities. *Journal of Managerial Psychology*. 21(4), 270-295.
- Öcal, K. (2015). *Rekreasyonda kariyer planlama, insan kaynakları yönetimi ve öz liderlik stratejileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Özsoy, İ. (2012). *Örgüt iklimi, öz liderlik ve iş tatmininin ar-ge performansına etkisi: Savunma sanayisinde bir araştırma* (Yayınlanmamış doktora tezi). Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Semerci, N., Güney, K., Alper-Ay, F. ve Semerci, Ç. (2010). Classroom teacher candidates self-leadership behaviour. *African Journal of Business Management*. 4(7), 1381-1385.
- Senger, K. (2014). *Öğretmenlerin liderlik yönetimi algularının incelenmesi: Kars ili örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Sunay, H. (2009). *Spor yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Türköz, T. (2010). *Çalışanların öz-liderlik algısının izlenim yöntemi taktiklerini kullanımlarına olan etkileri: Savunma sanayinde uygulamalı bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gayretli, Z. ve Çelik, A. (2020). Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören spor yöneticisi adaylarının öz liderlik davranışlarının incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 18-30.

Uğurluoğlu, Ö. (2010). Kendi kendine liderlik stratejileri üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(1), 175-191.

Yetim, A. (2002). Başarılı bir spor yöneticisinin özellikleri. *Ankara G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 15-18.

Yetim, A. ve Şenel, Ö. (2001). Türkiye’de spor yöneticisi yetiştirme faaliyetlerinin görünümü. *Milli Eğitim Dergisi*, 150, 40-45.

Zyl, E. V. (2008). The relation between stres and self-leadership characteristic samong a group of first-line supervisors working in a state organisation. *Tydskrifvir Geesteswetenskappe, Jaargang*, 48(4), 454-466.

Spor İşletmeleri Personelinin İş Yerlerindeki Örgütsel Çatışmaların Nedenleri ve Yönetilme Stillerine Yönelik Algıları*

Sport Business Staff's Perception Regarding The Reasons and Management Styles of Organizational Conflict

ORİJİNAL ARAŞTIRMA ORIGINAL RESEARCH

Orçun KEÇECİ^{1†},
Erdoğan DEMİRAY²

¹Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
<https://orcid.org/0000-0002-1909-409X>
²Ege Üniversitesi, İzmir
<https://orcid.org/0000-0002-5777-5726>

Öz

Çatışma, iş hayatının kaçınılmaz bir parçasıdır. Bu araştırmanın temel amacı, spor ve sağlıklı yaşam merkezi çalışanlarının işyerlerindeki çatışma nedenleri ve çatışma yönetim stratejilerine dair algıları belirlemektir. Bir diğer amaç ise çatışma nedenleri ile çatışma yönetim stratejileri arasındaki olası ilişkileri ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın evrenini İzmir'de yer alıp bünyesinde en az 10 personel çalıştıran spor ve sağlıklı yaşam merkezlerinin iş görenleri oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme, belirlenen ölçüte uygun olan spor ve sağlıklı yaşam merkezlerinin gönüllü katılım gösteren çalışanlarıdır. Katılımcılara ulaşmak için kolayda örnekleme ve ölçüt örnekleme yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Veri toplama aşamasında, nicel araştırma yapabilmek amacıyla anket yönteminden yararlanılmıştır. Anket formu üç bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, ikinci bölümde ÖÇNÖ (Örgütsel Çatışma Nedenleri Ölçeği), üçüncü bölümde ise ROCI-II (Rahim'in Örgütsel Çatışma Envanteri) bulunmaktadır. Verilerin analizi için Bağımsız Örneklem T Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Basit Korelasyon testi uygulanmıştır. Çatışma nedenlerine dair bulgularda cinsiyet değişkeni dışında hiçbir değişken açısından gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Ancak çatışma yönetimi stratejilerine dair yanıtlarda kazanılan ücret algısı, eğitim düzeyi, görev ve örgüte hizmet yılı değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Ayrıca araştırma ölçeklerinin alt boyutları arasında zayıf ve çok zayıf düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Sonuç olarak, spor ve sağlıklı yaşam merkezlerinde çalışanların örgütsel çatışma yönetimi stillerine yönelik algılarının, bağımsız değişken grupları arasında değişkenlik gösterebildiği fakat örgütsel çatışma nedenleri için aynı durumun geçerli olmadığı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Spor işletmeleri, Örgütsel çatışma, Çatışma nedenleri, Çatışma yönetimi.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 03.02.2020
Kabul Tarihi: 26.06.2020
Online Yayın Tarihi: 30.06.2020

DOI:10.33459/cububsd.684088

Abstract

Conflict is an inevitable part of business life. The main aim of this study was to identify the perceptions of fitness center employees about the causes of conflict and conflict management strategies at their workplace. Also, another aim of the study was to detect a possible relationship between the causes of conflict and conflict management strategies. The population of the research is ten employees of the fitness centers that are in compliance with the determined criteria who voluntarily participate in the research in İzmir. In order to reach the participants, convenience sampling and criterion sampling methods are used together. Survey method was used to collect data. There were three parts in the questionnaire form. The first part was personel data form that was formed by the researcher. Organizational Conflict Causes Scale was located in the second part and Rahim's Organizational Conflict Inventory was located in the third part. Descriptive Statistics Analysis, Independent-Samples T Test, One-Way ANOVA and Bivariate Correlation tests were conducted for data analysis. In conclusion, there is no significant difference found in responses of OCCS (Organizational Conflict Causes Scale) between the groups in terms of their demographic characteristics except by sex. However, there are significant differences between the groups in responses of ROCI-II (Rahim's Organizational Conflict Inventory) by wage, education level, task and seniority in organization. Also, it is found that there are weak and very weak level correlation scores between subdimensions of the research scales. As a result, it was determined that the perceptions of employees of sport and fitness centers about organizational conflict management styles are changeable between independent variable groups but not about organizational conflict causes, especially for this study.

Key Words: Fitness centers, Organizational conflict, Conflict causes, Conflict management

* Bu çalışma 13-16 Kasım 2019 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen 17. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

† Sorumlu Yazar: orcun.kec@gmail.com

GİRİŞ

Çatışma kavramı, insanoğlunun var olduğu her yaşam alanında; içsel, kişiler arası ve gruplar arası olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kavram, sosyal bilimlerde disiplinler arası bir konu olarak yer alsa da temelde bir iletişim olgusudur. İnsan, tek bir birey olarak ele alındığında bile zihinsel süreçlerde kendi kendisiyle çatışmalar yaşayabiliyorken, birbirleriyle etkileşim içinde olan sosyal varlıklar olduğu düşünüldüğünde çatışmaların kaçınılmaz olduğu yargısına pek çok çalışmada vurgu yapılmıştır (Rahim, 1979, 1983; Rahim ve Bonoma, 1979; Thomas, 1992; Thomas ve Pondy, 1977). Bu bağlamda, spor endüstrisinde meydana geldiği zaman yapıcı olabileceği kadar yıkıcı sonuçlar da doğurabilecek çatışmaların nedenlerinin ve yönetilme stillerinin özel spor işletmeleri bazında incelenmemiş olması, araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amaçları ise spor ve sağlıklı yaşam merkezlerinde meydana gelen örgütsel çatışmalar hakkında şu maddelerle sıralanmıştır:

- Çatışmaların en çok hangi sebeplerden kaynaklandığı ve en çok hangi stille yönetildiğine yönelik iş gören algılarının tespit edilmesi,
- Bu algıların demografik özelliklere göre gruplar arasında değişkenlik gösterip göstermediğinin belirlenmesi,
- Çatışma nedenleri ve çatışma yönetim stilleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesi.

Örgütsel Çatışma Kuramları

Organizasyonlarda çatışmanın önemi ilk olarak 20. yüzyılın başlarında yönetim bilimci Mary Parker Follett tarafından ele alınmıştır. Klasik Dönem olarak bilinen bu dönemde ortaya atılmış düşüncelerin etkisi 1940'lara kadar devam etmiş ve Geleneksel Yaklaşım olarak adlandırılmıştır (Öztürk, 2002). Geleneksel Yaklaşım'da örgütsel çatışmalar; mutlaka örgüte zarar veren, mümkün olduğu sürece ortaya çıkması engellenmesi gereken ve ortaya çıktığında da en hızlı şekilde ortadan kaldırılması gereken durumlar olarak görülmüştür. Çatışmaların varlığı daima örgüte zarar verici olarak kabul edilmiştir (Karip, 2003; Şimşek, 1999).

1940'lardan sonra Klasik Yönetim anlayışı, organizasyonların beşeri yönüne yeterli şekilde değer vermemekle eleştirilmiş ve Douglas McGregor'un öncülüğünde Neoklasik Yönetim anlayışı hâkim olmaya başlamıştır (Özkoç, 2014). Neoklasik dönemde örgütsel çatışmalar; kaçınılabilir fakat meydana gelmesi de doğal durumlar olarak kabul görmeye

başlamıştır. İnsanın sosyal bir varlık olduğunu göz ardı etmeyen bu yaklaşım, çatışmaların değişim için gerekliliğine ve asgari düzeyde kabul edilebilir olduğuna vurgu yapmıştır. Çatışmanın kesinlikle olumsuz sonuçlar doğuran bir unsur olmadığı, aksine yönetilmesi gereken ve iyi yönetildiğinde örgüt açısından olumlu sonuçlar doğuran bir işleve sahip olacağı düşünülmüştür (Karip, 2003; Şirin, 2008).

İçinde bulunduğumuz Modern Dönem’de ise sosyal ortamlarda çatışmanın kaçınılmazlığı kabul edilmekte ve sürekli uyum halinin örgüt verimliliği için iyi bir şey olmadığı düşünülmektedir (Rahim, Garrett ve Buntzman, 1992). Dolayısıyla bu yaklaşım, çatışmayı bir zorunluluk olarak görür. Amaç birbirleriyle uyumlu bireyler ya da gruplardan oluşan bir örgüt yaratmak değil, karşıt fikirlerin yer aldığı problemleri kavrayabilme ve çözebilme yeteneğini geliştirmektir (Rahim, 2001). Bu bağlamda modern yaklaşımın en önemli katkısı; yöneticilerin, örgüt üyelerini uyanık tutabilecek, öz eleştiri yapabilecek ve yaratıcılığını arttıracı düzeyde çatışmaya provoke etmesidir (Şirin, 2008).

Örgütsel Çatışma Nedenleri

Çatışmalar çok farklı nedenlerle ortaya çıkmakta ve bu nedenlerin belirli başlıklar altında kategorize edilmesi güç olmaktadır (Darling ve Walker, 2001). Ancak bu araştırmada faydalanılan çatışma nedenleri ile ilgili veri toplama aracının özelliklerine dayanarak çatışma nedenleri konusu “bireysel nedenler”, “örgütsel nedenler” ve “yönetimsel nedenler” olarak üç başlık altında incelenecektir (Topaloğlu ve Avcı, 2008).

Örgütsel çatışmaların meydana gelmesine sebep olan bireysel faktörler; kişilik farklılıkları, statü farklılıkları, amaç ve değer farklılıkları, algılama farklılıkları ve güç mücadeleleri olarak sıralanabilir. Her bir örgüt üyesinin birbirinden farklı karakteristik yapıda olması bireysel uyumsuzlukları beraberinde getirmektedir (Can, 2002; Dökmen, 2003; Koçel, 2010; Şirin, 2008).

Örgütsel nedenlerden dolayı meydana gelen çatışmalarda insan unsuru yine etkili olmakla birlikte daha çok ikinci planda yer almaktadır. Örgütün biçimsel yapısı ile ilgili işleyiş tarzı, çatışmalara neden olan faktörler konusunda belirleyici olmaktadır. Örgütün büyüklüğü, bürokratik nitelikler, iş bölümü ve uzmanlaşma, fonksiyonel bağlılık, ortak karar verme mecburiyeti, kıt kaynaklar, yetki ve sorumluluk belirsizliği ve örgütsel değişim unsurları,

çatışmalara neden olan örgütsel nedenler arasında sayılmaktadır (Baksı, 1998; Eren, 2007, 2016; Koçel, 2010; Sunay, 2009).

Örgütsel çatışmalar, yönetsel nedenlerle de kaynaklanabilmektedir. Yönetsel nedenlerle meydana gelen çatışmalar, ağırlıklı olarak yönetim kademesinde görev yapan personelin sorumluluğundadır. Bu tip çatışmalar genellikle; katı denetim biçimi, ödüllendirme sistemindeki adaletsizlik, işbirliği yerine örgüt içi rekabete teşvik, iletişim kanallarındaki aksaklıklar, yönetim biçimindeki farklılıklar, ast üst kutuplaşmaları ve yıldırma davranışları (mobbing) vb. sebeplerle oluşmaktadır (Chelladurai, 2006; Eren, 2016; Kılınç, 1985; Koçel, 2010; Pelit ve Pelit, 2014).

Örgütsel Çatışma Yönetim Stilleri

Çatışma yönetimi stilleri, çatışma durumlarında bireylerin belirli davranış biçimleri aracılığıyla kendilerini ifade etme yöntemleridir (Gümüseli, 1994). Rahim ve Bonoma (1979), çatışma yönetimi stillerini ikili ilgi modeli üzerinden incelemişlerdir. Bu modele göre, çatışma taraflarının kendilerine ve karşı tarafa olan ilgi düzeyleri, çatışma yönetme davranışlarını belirleyen unsurdur.

Bir çatışma tarafının hem kendisine hem karşı tarafa olan ilgisi yüksek olduğunda, tümleştirme stiliyle bağdaştırılabilecek örgütsel çatışma yönetimi davranışları uygulanmaktadır. Bu stilde kazan-kazan mantığı ve uzun vadeli çözümler söz konusudur (Rahim, 2011; Tidd ve Friedman, 2002). Bir tarafın karşı tarafı haklı bulunduğu veya haklı bulmasa bile çeşitli sebeplerle bunu dile getiremediği durumlarda karşı tarafa olan ilgi düzeyi kendisine olan ilgi düzeyinden fazla olmaktadır. Bu durum Ödün Verme stiline ait davranışları ve kaybet-kazan mantığını beraberinde getirmektedir (Karip, 2003; Rahim, 2000). Herhangi bir tarafın kendi çıkarlarını ön planda tutup karşı tarafa olan ilgisi düşük olduğunda hükmetme stili tercih edilmiş olmaktadır. Bu stil kazan-kaybet mantığıyla açıklanabilecek davranışlar içermektedir (Desivilya ve Yagil, 2005; Rahim, 2001). Örgüt üyeleri, çatışmanın çözümünü erteleme veya çatışmayla ilgili sorumluluk üstlenmek istememe gibi nedenlerle her iki tarafa karşı düşük ilgiye sahip olabilmektedir. Bu tip durumlar Kaçınma stiline ait davranışları içermektedir (Koçel, 2010; Rahim, 2001). Uzlaşma stiline ise taraflar daha az ödün verip daha az hükmederek çatışmanın çözümünde orta noktada buluşmaya çalışırlar. Bu stilde bireyin hem kendisine hem karşı tarafa olan ilgisi orta düzeydedir (Rahim, 2011).

Bu çatışma yönetim stilleri arasında en uzun vadeli çözüm olarak tümleştirme davranışları gösterilebilir. Ancak duruma göre diğer tüm stillerin olumlu sonuçlar doğurduğu anlar olmaktadır. Örgüt verimliliği açısından önemli olan, çatışmayı yönetecek kişilerin çatışmanın kaynağı, evresi ve taraflarına dair doğru teşhisler koyup hangi stilde yönetileceğine dair bunlara göre karar vermesidir.

YÖNTEM

Bu araştırma, genel tarama modellerinden biri olan kesit alma yaklaşımı ilişkisel tarama modeli ile yapılmıştır. Çatışma nedenlerine yönelik olarak Topaloğlu ve Avcı (2008)'nin çalışması, çatışma yönetim stillerine yönelik olarak ise Rahim (1992)'in çalışması kuramsal dayanak noktası olarak ele alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini İzmir ilinde yer alıp bünyesinde en az 10 personel çalıştıran spor ve sağlıklı yaşam merkezlerinin iş görenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ulaşabilmek için kolayda örnekleme ve ölçüt örnekleme metotları bir arada uygulanmıştır. Belirlenen ölçüte uygun olan Sports International, Carrera, Club Sportiva, MacFit, Park Fit, Sportz Club 232, Euphoria Club adlı spor ve sağlıklı yaşam merkezleri, araştırma katılımcılarına ulaşmak için uygun işletmelerdir. Araştırmanın gerçekleştirildiği tarihlerde bu işletmelerin tamamının toplam personel sayısı 467 olarak hesaplanmıştır. Bu işletmelerde çalıştıkları pozisyon fark etmeksizin, araştırmanın uygulandığı zaman dilimlerinde, kendi mesaiyeri sırasında gönüllü olarak anket uygulamasına katılan 251 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Örneklem grubunun demografik özelliklerine göre dağılımlarına bakıldığında evreni temsil ettiği düşünülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özelliklere göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler	Gruplar	N	%
Yaş	≤ 24 yaş	100	39,8
	25-34 yaş	104	41,4
	≥ 35 yaş	47	18,7
Cinsiyet	Erkek	135	53,8
	Kadın	116	46,2
Eğitim düzeyi	İlköğretim mezunu	19	7,6
	Lise mezunu	47	18,7
	Üniversite mezunu	185	73,7
Görev	İdari / Satış	96	38,2
	Eğitmen / Antrenör	101	40,2
	Yardımcı hizmetler	54	21,5
Örgüte hizmet yılı	≤ 1 yıl	134	53,4
	2 yıl	48	19,1
	≥ 3 yıl	69	27,5
Mesleğe hizmet yılı	≤ 3 yıl	86	34,3
	4-9 yıl	105	41,8
	≥ 10 yıl	60	23,9
Ücret algısı	Yeterli	112	44,6
	Yetersiz	139	55,4
	Toplam	251	100

Tablo 1’de araştırma katılımcılarının demografik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada anket uygulaması ile veri toplanmıştır. Katılımcıların cevaplandığı anket formunda kişisel bilgi formu, Örgütsel Çatışma Nedenleri Ölçeği ve Rahim’in Örgütsel Çatışma Envanteri’nden oluşan üç kısım yer almaktadır. Araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formunda katılımcıların yaşı, cinsiyeti, eğitim düzeyi, görevi, örgütüne hizmet yılı, mesleğe hizmet yılı ve ücret algısına yönelik veri elde edilmiştir.

Örgütsel Çatışma Nedenleri Ölçeği, Topaloğlu ve Avcı (2008) tarafından geliştirilmiştir. Çatışmaların hangi nedenlerden kaynaklandığını belirlemeye çalışan ve toplamda 15 maddeden oluşan ölçekte Bireysel Nedenler (1, 2, 3, 4. maddeler), Örgütsel Nedenler (5, 6, 7, 8, 9, 10. maddeler) ve Yönetimsel Nedenler (11, 12, 13, 14, 15. maddeler) olmak üzere 3 alt boyut yer almaktadır. Ölçek maddelerinin yanıtlanmasında 1=Hiç katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5=Tamamen katılıyorum ifadeleriyle 5 dereceli Likert tipi değerlendirme yapılmıştır. Topaloğlu ve Avcı’nın çalışmasında ölçek alt boyutlarının güvenilirlik katsayıları (Cronbach’s Alpha) Bireysel Nedenler=,74, Örgütsel Nedenler=,68, Yönetimsel Nedenler=,76 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmanın örnekleme özgü olarak elde edilen güvenilirlik katsayıları; Bireysel Nedenler=,78, Örgütsel Nedenler=,78, Yönetimsel

Nedenler=,83 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin faktör yüklerinin hesaplanmasında ise Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ,828 ve faktör yükleri ise ,432 ile ,821 arasında bulunmuştur. Bu değerler neticesinde ölçek, araştırma için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kabul edilmiştir.

Örgütsel Çatışma Yönetimi Envanteri, Rahim (1983) tarafından geliştirilmiş ve Gümüşeli (1994) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Rahim, 1992 yılında bu ölçeğin A, B ve C olmak üzere üç farklı formda kullanımını düzenlemiştir. A formu yöneticilerinin çatışmaları hangi stratejiyle yönettiğine dair astların algıları, B formu eşdeğer statüde olan örgüt üyelerinin çatışma yönetimi stratejilerine dair algıları, C formu yöneticilerin çatışmaları hangi stratejiyle yönettiğine dair kendi düşünceleri üzerine olan ifadelerle kurulmuştur. Ölçek örgütsel çatışmalarla ilgili literatürde yaygın olarak yer almakta ve ROCI-II olarak bilinmektedir. Bu çalışmada ROCI-II-A formundan faydalanılmıştır. Toplamda 28 maddeden oluşan ölçekte Tümleştirme (1, 4, 5, 12, 22, 23, 28. maddeler), Ödün Verme (2, 10, 11, 13, 19, 24. maddeler), Hükmetme (8, 9, 18, 21, 25. maddeler), Kaçınma (3, 6, 16, 17, 26, 27. maddeler), Uzlaşma (7, 14, 15, 20. maddeler) olmak üzere 5 alt boyut yer almaktadır. Ölçek maddelerinin yanıtlanmasında 1=Hiçbir zaman, 2=Nadiren, 3=Ara sıra, 4=Çoğunlukla, 5=Her zaman ifadeleriyle 5 dereceli Likert tipi değerlendirme yapılmıştır. Rahim'in çalışmasında ölçeğin alt boyutlarına ait güvenilirlik katsayıları (Cronbach's Alpha) Tümleştirme=,77, Ödün Verme=,72, Hükmetme=,72, Kaçınma=,75, Uzlaşma=,72 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmanın örnekleme özgü olarak elde edilen güvenilirlik katsayıları; Tümleştirme=,93, Ödün Verme=,86, Hükmetme=,77, Kaçınma=,79, Uzlaşma=,89 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin faktör yüklerinin hesaplanmasında ise Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ,930 ve faktör yükleri ise ,491 ile ,872 arasında bulunmuştur. Bu değerler neticesinde ölçek, araştırma için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kabul edilmiştir.

Verilerin Analizi

Katılımcıların anket formunu doldurmasıyla elde edilen veriler, SPSS 24 programı aracılığıyla depolanmış ve değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak iki ölçeğin yer alması ve bu iki ölçeğin madde sayılarının birbirine eşit olmaması nedeniyle veri analizi kısmında ölçek alt boyutlarına ait yanıtların toplam değerleri yerine aritmetik ortalamaları üzerinden işlem yapılmıştır. İki grup halinde incelenen cinsiyet ve ücret algısı bağımsız

değişkenleriyle ilgili kıyaslamaların yapılabilmesi için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Test); üç grup halinde incelenen yaş, eğitim düzeyi, görev, örgüte hizmet yılı ve mesleğe hizmet yılı bağımsız değişkenleriyle ilgili kıyaslamaların yapılabilmesi için Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA), iki ölçeğin alt boyutlarının arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için Basit Korelasyon Analizi (Bivariate Correlation) metotlarından faydalanılmıştır. Basit Korelasyon Analizi'nde ilişki derecelerini yorumlayabilmek için Alpar (2010)'un eseri referans olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Yapılan analizler neticesinde öne çıkan bulgular aşağıda verilmektedir. Elde edilen değerlerin yorumlanmasında istatistiksel anlamlılık değeri $p < 0,05$ olarak ele alınmıştır.

Tablo 2. Örgütsel çatışma nedenleri ölçeği alt boyutlarının genel ortalama değerleri

Alt boyutlar	N	$\bar{X}$	SS
Bireysel nedenler	251	3,59	,99
Örgütsel nedenler	251	2,84	,90
Yönetsel nedenler	251	3,83	,99

Örgütsel Çatışma Nedenleri Ölçeği alt boyutları incelendiğinde Yönetsel Nedenler ($\bar{X}=3,83\pm,99$) alt boyutunun en yüksek ortalamaya; Örgütsel Nedenler ($\bar{X}=2,84\pm,90$) alt boyutunun ise en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Örgütsel çatışma yönetimi envanteri ölçeği alt boyutlarının genel ortalama değerleri

Alt boyutlar	N	$\bar{X}$	SS
Tümleştirme	251	3,47	1,05
Ödün Verme	251	3,11	,91
Hükmetme	251	3,11	,92
Kaçınma	251	2,97	,87
Uzlaşma	251	3,38	,99

Örgütsel Çatışma Yönetimi Envanteri alt boyutları incelendiğinde Tümleştirme ($\bar{X}=3,47\pm1,05$) alt boyutunun en yüksek ortalamaya; Kaçınma ($\bar{X}=2,97\pm,87$) alt boyutunun ise en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların örgütsel çatışma yönetimi stillerine yönelik algılarının ücret algısı değişkenine ilişkin ortalama değerleri

Alt boyutlar	Ücret algısı	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Tümleştirme	Yeterli	112	3,77	,98	4,16	,000
	Yetersiz	139	3,23	1,05		
Ödün verme	Yeterli	112	3,35	,77	3,86	,000
	Yetersiz	139	2,92	,96		
Hükmetme	Yeterli	112	2,94	,88	-2,75	,006
	Yetersiz	139	3,25	,93		
Kaçınma	Yeterli	112	3,03	,81	1,05	,295
	Yetersiz	139	2,92	,92		
Uzlaşma	Yeterli	112	3,65	,88	3,92	,000
	Yetersiz	139	3,17	1,02		

Örgütsel Çatışma Yönetimi Envanteri'nden elde edilen veriler ücret algısı değişkenine göre incelendiğinde, Tümleştirme, Ödün Verme, Hükmetme ve Uzlaşma alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 5. Katılımcıların örgütsel çatışma yönetimi stratejilerine yönelik algılarının eğitim düzeyi değişkenine ilişkin ortalama değerleri

Alt boyutlar	Eğitim düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Gruplar arası farklar
Tümleştirme	1. İlköğretim	19	2,71	1,20	8,06	,000	3>1**
	2. Lise	47	3,24	1,04			
	3. Üniversite	185	3,61	1,00			
Ödün verme	1. İlköğretim	19	2,58	1,09	6,16	,002	3>1**
	2. Lise	47	2,90	,99			
	3. Üniversite	185	3,22	,84			
Hükmetme	1. İlköğretim	19	3,84	,76	10,01	,000	1>3** 2>3*
	2. Lise	47	3,34	,95			
	3. Üniversite	185	2,98	,89			
Kaçınma	1. İlköğretim	19	3,05	1,04	1,52	,222	-
	2. Lise	47	2,77	,99			
	3. Üniversite	185	3,01	,82			
Uzlaşma	1. İlköğretim	19	2,78	1,26	6,48	,002	3>1**
	2. Lise	47	3,15	1,11			
	3. Üniversite	185	3,50	,89			

Örgütsel Çatışma Yönetimi Envanteri'nden elde edilen veriler eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde Tümleştirme, Ödün Verme, Hükmetme ve Uzlaşma alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 6. Katılımcıların örgütsel çatışma yönetimi stratejilerine yönelik algılarının görev değişkenine ilişkin ortalama değerleri

Alt boyutlar	Görev	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Gruplar arası farklar
Tümleştirme	1. İdari / Satış	96	3,52	,97	3,47	,033	2>3*
	2. Antrenör	101	3,60	1,06			
	3. Yard. hiz.	54	3,15	1,11			
Ödün verme	1. İdari / Satış	96	3,23	,82	4,61	,011	1>3*
	2. Antrenör	101	3,17	,93			2>3*
	3. Yard. hiz.	54	2,79	,96			
Hükmetme	1. İdari / Satış	96	3,03	,91	3,35	,037	3>1*
	2. Antrenör	101	3,04	,93			
	3. Yard. hiz.	54	3,40	,89			
Kaçınma	1. İdari / Satış	96	2,98	,79	,76	,467	-
	2. Antrenör	101	3,03	,90			
	3. Yard. hiz.	54	2,85	,96			
Uzlaşma	1. İdari / Satış	96	3,42	,86	3,23	,041	2>3*
	2. Antrenör	101	3,51	1,03			
	3. Yard. hiz.	54	3,09	1,09			

Örgütsel Çatışma Yönetimi Envanteri'nden elde edilen veriler görev değişkenine göre incelendiğinde Tümleştirme, Ödün Verme, Hükmetme ve Uzlaşma alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 7. Örgütsel çatışma nedenleri ve çatışma yönetim stilleri arasındaki ilişki değerleri ve yönleri

Çatışma yönetim stilleri	Tümleştirme	Ödün verme	Hükmetme	Kaçınma	Uzlaşma
Çatışma nedenleri					
Bireysel	-,143*	-,097	,299*	,057	-,142*
Örgütsel	-,206*	-,112	,288*	,083	-,211*
Yönetsel	-,106	-,078	,232*	,085	-,026

Örgütsel Çatışma Nedenleri Ölçeği ve Örgütsel Çatışma Yönetimi Envanteri'nden elde edilen verilere göre iki ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde Bireysel Nedenler-Tümleştirme alt boyutları arasında ters yönlü ve çok zayıf düzeyde ($r=-,143$), Bireysel Nedenler-Hükmetme alt boyutları arasında pozitif yönlü ve zayıf düzeyde ($r=,299$), Bireysel Nedenler-Uzlaşma alt boyutları arasında ters yönlü ve çok zayıf düzeyde ($r=-,142$), Örgütsel Nedenler-Tümleştirme alt boyutları arasında ters yönlü ve zayıf düzeyde ($r=-,209$), Örgütsel Nedenler-Hükmetme alt boyutları arasında pozitif yönlü ve zayıf düzeyde ($r=,288$), Örgütsel Nedenler-Uzlaşma alt boyutları arasında ters yönlü ve zayıf düzeyde ($r=-,211$), Yönetsel Nedenler-

Hükmetme alt boyutları arasında pozitif yönde ve zayıf düzeyde ($r=,232$) anlamlı bir ilişki vardır ($p\leq 0,05$).

Araştırmada, katılımcıların Örgütsel Çatışma Nedenleri Ölçeği'ne verdikleri yanıtlara göre; ücret algısı, yaş, eğitim düzeyi, görev, örgüte hizmet yılı ve mesleğe hizmet yılı değişkenleri açısından elde edilen değerlere göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). Rahim'in Örgütsel Çatışma Envanteri'ne verdikleri yanıtlara göre ise; cinsiyet, yaş ve mesleğe hizmet yılı değişkenleri açısından elde edilen değerlere göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmadan elde edilen verilere göre, spor ve sağlıklı yaşam merkezlerinde görev yapan bireyler, örgütsel çatışmaların daha çok yönetsel nedenlerle kaynaklandığını düşünmektedir ($\bar{X}=3,83\pm,99$). Örgütsel nedenlerin ise çatışmalara en az düzeyde sebep olan alt boyut olduğuna dair bulgular elde edilmiştir ($\bar{X}=2,84\pm,90$). Bu bulgular, Çuhadar (2014)'ın çalışmasını destekler niteliktedir.

Örgütsel çatışma nedenlerine yönelik algılar cinsiyet değişkenine göre ele alındığında bireysel nedenlerle yönetsel nedenler açısından bir farklılık olmadığını, ancak örgütsel nedenler açısından erkek ve kadın katılımcıların birbirleriyle aynı algıya sahip olmadıkları görülmektedir. Kadın katılımcılar ($\bar{X}=3,03\pm,83$) erkek katılımcılara ($\bar{X}=2,67\pm,92$) oranla çatışmaların daha çok örgütsel nedenlerle kaynaklandığını düşünmektedir. Eğitim ve sağlık sektörlerinde daha önceden yapılan bazı çalışmalarda da örgütsel çatışma nedenlerinin cinsiyete göre farklı algılanabileceği ortaya konmuştur (Aşık, 2010; Aydın, 2015; Işık, 2009; Örnek, 2013).

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde, personel algılarına göre spor ve sağlıklı yaşam merkezi yöneticilerinin örgütsel çatışma yönetimi stratejilerinden en çok Tümüleştirme eylemlerini tercih ettikleri görülmektedir ($\bar{X}=3,47\pm 1,05$). En az tercih ettikleri şekilde algılanan strateji ise Kaçınma eylemleri olmuştur ($\bar{X}=2,97\pm,87$). Bu araştırmada Tümüleştirme stratejisinin yöneticiler tarafından en çok kullanılan yöntem olduğu yönünde elde edilen bulgular, daha önceki benzer çalışmaları destekler niteliktedir (Bulut, 2005; Özkalp, Sungur ve Özdemir, 2009; Yancı, Donuk ve Şahin, 2002). Bu durum, spor endüstrisinde görev

yapan yöneticilerin örgütsel çatışmalarda kendilerine olduğu kadar astlarına da yüksek düzeyde ilgi gösterdiklerinin belirtisidir.

Örgütsel çatışma yönetimi stratejilerine yönelik personel algıları ücret algısı değişkenine göre incelendiğinde kazandığı ücreti yeterli bulan katılımcılar ($\bar{X}=3,35\pm,55$) ile yetersiz bulan katılımcılar ($\bar{X}=3,09\pm,66$) arasında anlamlı farklar bulunmaktadır. Ücretini yeterli bulan katılımcılar, yetersiz bulan katılımcılara göre yöneticilerinin daha çok Tümleştirme, Ödün Verme ve Uzlaşma stratejilerine başvurduğunu düşünmektedir. Ücretini yetersiz bulan katılımcılar ise Hükmetme stratejilerinin yöneticileri tarafından daha çok tercih edildiği yönünde algıya sahiptirler. Ücretini yetersiz bulan katılımcıların, kendi algılarınca yaptıkları işle aynı oranda kazanç sağlamamaları performans, verimlilik vb. değerlerde düşüş göstermelerine sebep olabilir. Bu tip durumlarda, örgüt verimliliğine katkısı az olan bireylere karşı ilgisi düşük olan yöneticilerin, örgütsel çatışmalarda daha çok baskı ve zorlama yoluyla kendi isteklerini kabul ettirme davranışı sergilediği görülebilmektedir. Kazandığı ücreti yetersiz bulan örgüt üyelerinin genellikle örgüt yönetimine karşı muhalif tavırlar içerisinde olması örgütsel çatışmalarda kutuplaşmayı arttırabilmekte ve çatışmalarda hükmetme stiline kullanılması zorunlu kılabilir. Ancak literatürde ücreti yeterli bulma veya bulmama şeklinde incelenen farklı bir araştırmaya rastlanmadığı için bu bağımsız değişkene yönelik bulguların tartışılması bu çalışma özelinde mümkün değildir.

Örgütsel çatışma yönetimi stratejilerine yönelik personel algıları eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde ilköğretim ($\bar{X}=2,97\pm,89$), lise ($\bar{X}=3,07 \pm,73$) ve üniversite ($\bar{X}=3,27\pm,57$) düzeyindeki katılımcılar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Gruplar arası ikili kıyaslamalara bakıldığında üniversite düzeyindeki katılımcılar, ilköğretim düzeyindeki katılımcılara göre Tümleştirme, Ödün Verme ve Uzlaşma stratejilerinin yöneticiler tarafından daha çok tercih edildiği yönünde algılara sahiptir. İlköğretim ve lise düzeyindeki katılımcılar ise Hükmetme stratejisinin yöneticiler tarafından daha çok tercih edildiği algısıyla üniversite düzeyindeki katılımcılarla ayrılmaktadır. Farklı çalışmalarda da örgütsel çatışma yönetimi stratejilerinin örgüt üyeleri tarafından nasıl algılandığına dair eğitim düzeyi değişkeninin fark oluşturabildiği yönünde bulgular elde edilmiştir (Bulut, 2005; Çelik, 2011; Demireli ve Munzur, 2012; Munzur, 2012). Bu durum, örgütsel çatışmalarda yöneticilerin, çatışma taraflarına olan ilgilerinin tarafların eğitim seviyesi yükseldikçe arttığını göstermektedir. Araştırmada eğitim

düzeyi ile ilgili elde edilen nicelik, özellikle ilkökul düzeyindeki bireylerin, örgütsel çatışmalarda çok fazla kendini ifade edebilme hakkına sahip olamadığı ve yöneticilerin fikirlerine katılmak zorunda kaldığı bir niteliksel durum olarak yorumlanabilir. Bu durum ilkökul düzeyindeki bireylerin örgüt içerisindeki pozisyonları ile de bağlantılıdır. Astları ile çatışma içerisinde olan yöneticilerin, karşı tarafın eğitim seviyesi ne kadar yüksekse fikirlerine de o derecede önem verdiği söylenebilir.

Örgütsel çatışma yönetimi stratejilerine yönelik personel algıları görev değişkenine göre incelendiğinde idare/satış pozisyonunda görev yapan katılımcılar ($\bar{X}=3,24\pm,54$), antrenör/eğitmen pozisyonunda görev yapan katılımcılar ($\bar{X}=3,27\pm,65$) ve güvenlik, temizlik, mutfak vb. yardımcı hizmetlerde görev yapan katılımcılar ($\bar{X}=3,04\pm,74$) arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Çatışma yönetimi stratejilerinin hangisinin anlamlı bir farkla, yöneticiler tarafından daha çok tercih edildiği yönündeki personel algılarına bakıldığında; Tümleştirme stilinin yardımcı hizmetlerde görev yapan bireylere kıyasla antrenörler tarafından, Ödün Verme stilinin yardımcı hizmetlerde görev yapan bireylere kıyasla idari görevler ve antrenörlük görevinde bulunan bireyler tarafından, Hükmetme stilinin idari görevlerde bulunan bireylere kıyasla yardımcı hizmetlerde görev yapan bireyler tarafından, uzlaşma stilinin yardımcı hizmetlerde görev yapan bireylere kıyasla antrenörler tarafından daha yüksek ortalamayla algılandığı görülmektedir. Literatürdeki diğer çalışmalarda görev değişkeni farklı iş isimleriyle ve iş tanımlarıyla ele alınmış olsa da bu araştırma, örgütsel çatışma yönetimi stratejilerine yönelik personel algılarının görev değişkenine göre farklılıklar gösterebileceği yönünde diğer çalışmaları desteklemektedir (Mirzeoğlu, 2005; Şirin, 2008; Şirin ve Yetim, 2010). Araştırmanın bulgular kısmında yazılı olarak aktarılmayan ancak araştırmacılar tarafından dikkat edilen bir nicelik, temizlik ve mutfak işlerinde çalışan personelin çoğunlukla ilkökul düzeyi kişilerden oluşmasıdır. Buna paralel olarak görev değişkenine göre inceleme yapıldığında, eğitim düzeyi ile ilgili bulgulara çok benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu noktadan hareketle, yöneticilerin temizlik, mutfak, güvenlik işleri ile ilgilenen astlarına karşı, çatışmalar sırasında düşük ilgiye sahip olması, bu görevde çalışan astların eğitim seviyesiyle ilgili olduğu düşünülebilir.

Örgütsel çatışma yönetimi stratejilerine yönelik personel algıları örgüte hizmet değişkenine göre ele alındığında sadece Hükmetme alt boyutunda gruplara arası anlamlı bir farklılık göze çarpmaktadır. Bu fark 1 yıl ve altı süredir aynı örgüte bağlı olarak görev yapan

katılımcılar ($\bar{X}=3,29\pm,65$) ile 2 yıldır aynı örgüte bağlı olarak görev yapan katılımcılar ($\bar{X}=3,16\pm,50$) arasındadır. Örgütteki kıdemleri daha düşük olan ilk grup ikinci gruba göre yöneticilerinin Hükmetme stratejisini içeren eylemlerde bulunduğunu düşünmektedir. Bu araştırma alt boyutlara indirgenerek incelendiğinde Kara (2011)'nin çalışmasını desteklemektedir. Alt boyutlara ait bulgular açısından bu araştırma ile benzerlik göstermese de çatışma yönetimi stratejilerine yönelik algıların örgüte hizmet yılı değişkenine bağlı olarak anlamlı farklılık içerebileceğini gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Bulut, 2005; Demireli ve Munzur, 2012; Munzur, 2012). Örgütlerine hizmet yılı daha fazla olan bireylerin örgütlerinin işleyiş sistemine daha alışkın olmaları, yöneticilerin çatışmaları yönetme stillerine etki edebilmektedir. Yöneticilerin kıdemli bir astla çatışması ile işe yeni başlamış kabul edilebilecek bir astla çatışması esnasında farklı davranışlar sergileyebilmesi, karşı tarafa olan ilgilerinin, astların örgüt için harcadığı zaman ve enerjiden etkileniyor olabileceğinin bir göstergesidir.

Katılımcıların algılarına göre Örgütsel Çatışma Nedenleri Ölçeği ile Örgütsel Çatışma Yönetimi Envanteri'nin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelendiğinde anlamlı ($p\leq 0,05$) olarak kabul edilen tüm ilişkilerin zayıf veya çok zayıf ($r\leq,49$) düzeyde olduğu görülmektedir. Karcioğlu ve Alioğulları (2012)'nin çalışmasında da bu araştırmayla benzerlik gösteren bulgular elde edilmiştir.

Araştırmada yer alan demografik özelliklerden eğitim düzeyi, görev, örgüte hizmet yılı değişkenleri örgütsel hiyerarşiyle bağdaştırılabilir şekilde gruplandırılmışlardır. Eğitim düzeyi değişkeninde ilköğretim düzeyi katılımcılar, görev değişkeninde yardımcı hizmetlerde çalışan katılımcılar ve örgüte hizmet yılı değişkeninde 1 yıldan az süredir mevcut örgütünde çalışan katılımcıların sıralı bağımsız değişkenlerin en alt düzeyindeki gruplardır. Araştırma bulgularında bu grupta yer alan katılımcıların örgütsel çatışmalar sırasında kendilerine hükmedildiğini algılaması, araştırmanın yürütüldüğü işletmelerde bu bireylere yönelik ilginin düşük olduğunun göstergesidir.

İş hayatında, iş görenlerin örgütsel bağlılığı, iş doyumları vb. konularda gelir düzeyi değişkeninin etkili olabileceğine pek çok çalışmada değinilmiştir. Bu araştırmada da etkili olabileceği düşünülerek çalışmanın içerisinde yer verilmiştir. Nitekim, araştırma bulgularında ücretini yeterli bulan katılımcıların, örgütlerindeki çatışmaların yönetim tarzından daha memnun olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir. Ücretini yetersiz bulan katılımcıların ise çatışmaların

yönetilmesi hakkında da olumsuz görüşlere sahip olması, yaptıkları işin karşılığını maddi anlamda alamadıklarını düşünmeleriyle ilişkilendirilebilir.

Araştırma bulgularında, spor ve sağlıklı yaşam merkezlerinde, yöneticilerin en az uyguladığı çatışma yönetme stiline kaçınma olması, bu işletmelerde meydana gelen çatışmaların görmezden gelinmediğini ifade etmektedir. Bu durum, söz konusu işletmelerdeki uyuşmazlıkların en kısa sürede çözülmesine yönelik yönetici davranışlarının sergilendiğini göstermektedir.

Araştırma sonucunda, demografik özelliklere göre oluşan gruplar, sıralı bağımsız değişken olarak ele alındığında, daha alt kademede bulunan katılımcılar, örgütsel çatışmalar sırasında kendilerine hükmetme davranışıyla yaklaşıldığını düşünmektedirler. Bu yönetici davranışının, anlık durumlara göre mecburen başvurulması gereken bir yöntem olduğu ve kısa vadeli de olsa başarılı sonuçlar getirdiği dönemler olabilmektedir. Ancak uzun vadeli çatışma çözümleri için hiyerarşik örgüt kademeleri daha az dikkate alınarak tüm çalışanların fikirlerinin önemsendiği bir iş ortamının oluşturulması, spor yöneticilerinin daha verimli sonuçlar alabileceği türde bir yönetsel davranış olabilir.

KAYNAKLAR

- Alpar, R. (2010). *Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinden Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenirlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Aşık, C. (2010). *Örgütlerdeki Çatışma Nedenleriyle Çalışanların Performansları Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi ve Bir Uygulama*. (Yüksek Lisans), Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Aydın, B. (2015). *İlkokullarda Görevli Öğretmenler ve Yöneticilerin Okullarda Yaşanan Çatışma Nedenleri ve Görüşlerine İlişkin Görüşleri (Karşıyaka Örneği)*. (Yüksek Lisans), Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Baksı, H. (1998). *Örgütlerde Çatışma Yönetimi ve Bir Seyahat Acentesindeki Çatışma Yönetimi Yolları*. (Yüksek Lisans), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Bulut, D. (2005). *Gençlik Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) Merkez Örgütünde Görev Yapan İşgörenlerin Çatışma Yönetimi Algıları ve İşdoyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans), Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Can, H. (2002). *Organizasyon ve Yönetim*. Ankara: Adım Yayıncılık.
- Chelladurai, P. (2006). *Human Resource Management in Sport and Recreation* (2 ed.). Illinois: Human Kinetics.
- Çelik, A. (2011). *Spor Kulübü Yöneticilerinin Çatışmayı Yönetme Stratejilerinin Mükemmelliyeçilik Özellikleri ve Motivasyon Düzeyleriyle İlişkisi*. (Doktora), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çuhadar, F. M. (2014). *Akademik Örgütlerde Çalışan Personelin Çatışma Nedenleri ve Sonuçları: Süleyman Demirel Üniversitesinde Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

- Darling, R. J., Walker, E. W. (2001). Effective conflict management: use of behavioral style model. *Leadership and Organizational Development Journal*, 22(5), 230-242.
- Demireli, C., Munzur, Ç. (2012). Personelin çatışma yönetimi algıları ve iş doyumunu düzeylerinin incelenmesi: Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34, 295-309.
- Desivilya, H. S., Yagil, D. (2005). The role emotions in conflict management; the case of work teams. *International Journal of Conflict Management*, 16(1), 55-69.
- Dökmen, Ü. (2003). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Eren, E. (2007). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Eren, E. (2016). *Yönetim ve Organizasyon, Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar* (12 ed.). İstanbul: Beta Yayınları.
- Gümüşeli, A. İ. (1994). *İzmir Ortaöğretim Okulları Yöneticilerinin Öğretmenler ile Aralarındaki Çatışmaları Yönetme Biçimleri*. (Doktora), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Işık, Ö. (2009). *Ortaöğretim Kurumlarında Yöneticiler ve Öğretmenler Arasındaki Çatışma Nedenleri (Bakırköy İlçesi Örneği)*. (Yüksek Lisans), Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Kara, R. (2011). *Kocaeli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve İlçe Müdürlüklerinde Görev Yapan Personelin Çatışma Yönetimi Algıları ve İş Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans), Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Karcıoğlu, F., Alioğulları, Z. D. (2012). Çatışmanın nedenleri ve çatışma yönetim tarzları ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(3-4), 215-237.
- Karip, E. (2003). *Çatışma Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kılınç, T. (1985). Örgütlerde çatışma mahiyeti ve nedenleri. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 14(1), 103.
- Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği* (12 ed.). İstanbul: Beta Yayınları.
- Mirzeoğlu, N. (2005). Örgütsel çatışma ve yönetimi: Spor eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında bir uygulama. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 51-56.
- Munzur, Ç. (2012). *Personelin Çatışma Yönetimi Algıları ve İş Doyumunu Düzeylerinin İncelenmesi: Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Örneği* (Yüksek Lisans), Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Örnek, A. Ş. (2013). Etkin çatışma yönetimi ve akademisyenlerin karşılaştıkları çatışma nedenlerine yönelik bir araştırma. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 25-50.
- Özkalp, E., Sungur, Z., Özdemir, A. A. (2009). Conflict management styles of Turkish managers. *Journal of European Industrial Training*, 33(5), 419-438.
- Özkol, T. (2014). Douglas McGregor. In Ö. Livvarçin & D. Kurt (Eds.), *Yönetim Biliminde 49 İnsan 49 Teori* (3 ed.). İstanbul: Beta Yayınları.
- Öztürk, M. (2002). *İşletmelerde Paradigmatik Yönetimden Enigmatik Yönetime Geçerken Örnek Olaylar Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Pelit, N., Pelit, E. (2014). *Örgütlerde Kanser Yapıcı İki Başat Faktör: Mobbing ve Örgütsel Sinizm, Teori-Süreç ve Örgütlerde Yansımaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Rahim, M. A. (1979). Managing conflict through effective organization design: An experimental study with the Maps Design Technology. *Psychological Reports*, 44, 759-764.
- Rahim, M. A. (1983). A Measure of styles of handling interpersonal conflict. *Academy of Management Journal*, 26(2), 368-376.
- Rahim, M. A. (2000). Empirical studies on managing conflict. *International Journal of Conflict Management*, 11(1), 5-8.

Keçeci, O., Demiray, E. (2020). Spor işletmeleri personelinin iş yerlerindeki örgütsel çatışmaların nedenleri ve yönetilme stillerine yönelik algıları. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15 (1), 31-47.

Rahim, M. A. (2001). *Managing Conflict in Organizations* (3. ed.). London: Quorum Books.

Rahim, M. A. (2011). *Managing Conflict in Organizations* (4th ed.). New Jersey: Transaction.

Rahim, M. A., Bonoma, T. V. (1979). Managing organizational conflict: a model for diagnosis and intervention. *Psychological Reports*, 44(1323-1344).

Rahim, M. A., Garrett, J. E., Buntzman, G. F. (1992). Ethics of managing interpersonal conflict in organizations. *Journal of Business Ethics*, 11, 423-432.

Sunay, H. (2009). *Spor Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Şimşek, M. Ş. (1999). *Yönetim ve Organizasyon*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Şirin, E. F. (2008). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yöneticilerinin Liderlik Stilleri ve Çatışma Yönetimi Stratejilerinin İncelenmesi*. (Doktora), Gazi Üniversitesi, Ankara.

Şirin, E. F., Yetim, A. A. (2010). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu yöneticilerinin çatışma yönetimi stratejilerini kullanma düzeylerinin yönetici ve akademisyen algılarına göre incelenmesi. *Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 186-198.

Thomas, K. W. (1992). Overview of conflict and conflict management. *Journal of Organizational Behavior*, 13, 263-264.

Thomas, K. W., Pondy, L. R. (1977). Toward an intent model of conflict management among principal parties. *Human Relations*, 30(12), 1089-1102.

Tidd, S. T., Friedman, R. A. (2002). Conflict style and coping with role conflict: an extension of the uncertainly model of work stress. *The International Journal of Conflict Management*, 13(3), 236.

Topaloğlu, C., Avcı, U. (2008). Çatışma, nedenleri ve yönetimi: Otel işletmelerinde yönetici bakış açısıyla bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 75-92.

Yancı, H. B. A., Donuk, B., Şahin, S. (2002). Spor kulüplerinde örgütsel çatışma yönetimi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilim Dergisi*, 11(3), 168-172.

Yıldız Güreşçilerde Güreş Performansı ile Gövde Stabilitesi, Dinamik Denge ve Fonksiyonel Hareketlilik Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

The Relationship Between Wrestling Performance And Core Stability, Dynamic Balance, Functional Movement

ORIJİNAL ARAŞTIRMA/
ORIGINAL RESEARCH

Erdi ALPER^{1†},
İpek EROĞLU KOLAYIŞ²,

¹Kocaeli Spor İl Müdürlüğü
<https://orcid.org/0000-0003-3835-419X>
²Sakarya Uygulamalı Bilimler
Üniversitesi
<https://orcid.org/0000-0002-6031-9043>

Öz

Bu çalışmanın amacı yıldız güreşçilerde güreş performansının gövde stabilitesi, dinamik denge ve fonksiyonel hareketlilik değerleriyle ilişkisini gözlemlemektir. Çalışmaya 33 erkek güreşçi (X yaş:16±0,85 yıl; X spor yaşı:3,5±1,5 yıl; X Boy:174,6±8,8cm; X V.Ağırlığı:69±17,8kg) katılmıştır. Katılımcıların güreş performansı; Özel Judo Uygunluk Testi (OJUT) ile Gövde Stabilitesi Gövde Fleksiyon, Lateral Köprü Testi ve Gövde Ekstansiyon Testleriyle ve üst ve alt ekstremitelerde Dinamik denge performans ölçümleri Y Denge Testi ile değerlendirilmiştir. Fonksiyonel hareketliliğin belirlenmesinde ise; FHA test ölçümleri kullanılmıştır. Güreş performansı ile gövde stabilitesi arasında Gövde Fleksiyonu ($r = -0,685$; $p = 0,000$), Gövde Ekstansiyon Testi ($r = -0,681$; $p = 0,000$), Lateral Köprü Sağ ($r = -0,629$; $p = 0,000$) ve Sol ($r = -0,629$; $p = 0,000$) olmak üzere negatif yönlü kuvvetli ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Fonksiyonel hareketlilik ile ilişkilendirildiğinde güreş performansı ve FHA sonuçları arasında ($r = -0,761$; $p = 0,000$) negatif yönlü kuvvetli ilişki bulunmuştur. Güreş performansı ve üst ekstremitelerde Y dengi sonuçları arasında Kompozit skor (sağ $r = -0,34$; $p = 0,04$), (sol $r = -0,46$; $r = 0,008$) olmak üzere negatif yönlü zayıf ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Alt ekstremitelerde Y denge testi sonuçlarına göre güreş performansı ile kompozit skor arasında anlamlı ilişki olmadığı yalnızca sağ ve sol bacak postero-medial yönde (sağ: $r = -0,355$; $p = 0,043$; sol: $r = -0,382$; $p = 0,028$) negatif yönlü zayıf bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak yıldız güreşçilerde gövde stabilitesi ve fiziksel yeterlilikleri arttıkça güreş performansının iyileştiği gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güreş, Performans, Fonksiyonel Hareket, Gövde Stabilitesi, Dinamik Denge.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 03.03.2020
Kabul Tarihi: 26.06.2020
Online Yayın Tarihi: 30.06.2020

DOI:10.33459/cbubesbd.697636

Abstract

The aim of this study was to observe the relationship between wrestling performance and core stability, dynamic balance, functional movement. 33 male cadet wrestlers (X Age:16±0,85 year; X Sport age:3,5±1,5 year; X Height:174,6±8,8cm; X Weight:69±17,8kg) was joined the study. Wrestling performance of the participants was evaluated by Special Judo Fitness Test (SJFT), core stability was evaluated with Trunk Flexion (TF), Side Bridge (SB), and Trunk Extension Tests (TE). Dynamic balance evaluated by Y Balance Test lower (LQ-YBT) and upper quarter (UQ-YBT). Lastly, functional movement was evaluated by Functional Movement Screening (FMS). There was strong negative relationship between wrestling performance and core stability tests; TF ($r = -0,685$; $p = 0,000$), TE ($r = -0,681$; $p = 0,000$), SBright ($r = -0,629$; $p = 0,000$) and SBleft ($r = -0,629$; $p = 0,000$). According to functional movement, wrestling performance was related with FMS values in a strong negative level ($r = -0,761$; $p = 0,000$). Wrestling performance was related with UQ-YBT composit score (right $r = -0,34$; $p = 0,04$), (left $r = -0,46$; $r = 0,008$) in weak negative correlation level. There was no relationship between wrestling performance and LQ-YBT composit scores, but only weak negative correlation in posteromedial direction in both leg (right: $r = -0,355$; $p = 0,043$; left: $r = -0,382$; $p = 0,028$). As a result; when core stability and functional movement levels increase wrestling performance is affected positively in cadet wrestlers.

Keywords: Wrestling, Performance, Functional Movement, Core Stability, Dynamic Balance.

* Bu çalışma Erdi ALPER'in aynı adlı Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

† Sorumlu yazar: İpek Eroğlu Kolayış, ikolayis@subu.edu.tr

GİRİŞ

Güreş en eski mücadele sporlarından biridir ve eski Yunan Olimpiyatlarından beri süregelen çekişmeli bir spordur (Chaabene ve ark., 2017). Güreş iki güreşçinin ya da insanın belirli ölçülerdeki minder üzerinde araç kullanmaksızın güreş kurallarına uygun biçimde teknik, beceri, kuvvet ve zekâlarını kullanarak birbirlerine üstünlük kurma mücadelesi olarak tanımlanır (Cicioğlu, Kürkçü, Eroğlu, Yüksek, 2007). Anaerobik güç ve kapasiteyle bağlantılı olarak yapılan çalışmalar, yüksek seviyede güreş başarısına ulaşmak için, yaşa, sıkletine ve stiline bakmaksızın başarılı ve daha az başarılı güreşçiler arasında bu değişkenlerin iyi bir şekilde ayrıldığı konusunda hem fikirdir. Fiziksel uygunluk parametreleri maksimal dinamik kuvvet, izometrik kuvvet, patlayıcı kuvvet ve kuvvette devamlılık yüksek seviyedeki güreş performansıyla yakından ilgilidir. Bu bağlamda antrenman programlarının bu parametreler üzerinden yürütülmesi önerilmektedir. Buna karşın, esneklik seviyesi güreşte yüksek başarı noktasında kilit bir nokta oluşturmamaktadır (Chaabene ve ark., 2017).

Miller ve ark. (2006), sporcuların kas kuvvetlerinin doğru bir şekilde değerlendirilmesinin, uygun antrenman programlarının oluşturulmasında, performansın arttırılmasında, sporcunun kuvvetsizliğinden kaynaklanan yaralanmaların önlenmesinde ve sakatlıkların tedavisindeki uygun programların oluşturulmasında önemli rol oynadığını ve sporcuların fiziksel performanslarını en üst düzeye çıkarabilmek için, ayrıntılı bir şekilde analiz edilmeleri gerektiğini ifade etmiştir (Akt. Bulgay ve Polat, 2017). Bununla birlikte Alpay, B. (2000) yaptığı bir çalışmada özellikle kuvvet ve denge ilişkisi güreşçilerin uyguladığı pek çok teknikte performansı etkileyebildiğini vurgulamıştır (Akt. Bulgay ve Polat, 2017). Denge, duruşun korunmasından karmaşık spor becerilerinin yürütülmesine kadar değişen motor becerilerin önemli bir bileşenidir (Davlin, 2004). Yapılan araştırmalar insan hareketlerinde etkili gövde ve üye hareketleri üretilirken entegre kinetik zincir aktivitelerinde kuvvet veya enerjinin oluşumu, transferi ve kontrolünde gövde stabilitesinin önemini ve katkılarını göstermektedir (Okada, Huxel, Nesser, 2011). Örneğin, Hodges ve Richardson (1997) tüm vücut hareketlerindeki kassal aktivasyonu çalıştıkları araştırmalarında, bazı gövde stabilizörlerinin (yani; transversus abdominus, multifidus, rektus abdominus, internal ve eksternal obligler) herhangi bir üye hareketinden önce sürekli aktive edildiğini bulmuşlardır. Bu bulgular, hareketin

kontrolünün ve stabilitesinin kor bölgesinden üyeye yani ekstremiteye doğru ve baştan kuyruğa (cephalo-caudal) doğru ilerlediğini desteklemektedir (Akt. Okada ve ark., 2011).

Posturel stabilite yalnızca günlük yaşam şartlarında değil hemen her spor dalında özellikle de rakibi üzerinden dengesini sürdürmeyi amaçlayan mücadele sporlarında temel unsurdur ve bu yüzden posturel stabilite gereklidir (Hrysonmallis, McLaughlin, Goodman, 2006; Morán Navarro, Valverde Conesa, López Gullón, De La Cruz Sánchez, Pallarés, 2015).

Perrot ve ark. (1998) Olimpik güreşte yarışmacılar statik ve dinamik postürlerini korumak durumunda olduklarını, çünkü bu spora ait teknikler sürekli yer değişmeler itmeler ve çekmeler, rakibi yere düşürmek için dengesini bozmaya çalışmak gibi noktalar üzerine şekillendiğini ifade etmektedir. Daha sonra mücadele boyunca her güreşçi stabil olmayan dinamik durumlarda kas, eklem deri altı mekanoreseptörlerden gelen uyarıyı kullanarak postür, destek, zemin ve rakibin temasının sabit modifikasyonlarına uyum sağlamak için bunu avantaja çevirmeyi öğrendiğini ifade etmiştir (Akt. Morán Navarro ve ark., 2015).

Yapılan çalışmalarda az sayıda antropometrik, fizyolojik, nöromusküler ve fizyolojik faktörlerin elit ve amatör veya sub-elit güreşçiler arasında ayırım gösterdiği rapor edilmiştir ve ayrıca daha önemlisi García-Pallarés ve ark. (2011) yaptıkları çalışmada elit güreş seviyesinde yarışan biri için %89.1 olasılıkla bu değişkenlerin tahmin edilebileceğini rapor etmişlerdir.

İşlevsel hareket, temel örüntüyü doğrulukla ve verimlilikle ortaya koyarken kinetik zincir boyunca mobilite ve stabilite arasındaki dengeyi üretme ve sürdürme yeteneğidir (Okada ve ark., 2011). Kassal kuvvet, esneklik, dayanıklılık, koordinasyon, denge ve hareket verimliliği performans ve sporla ilgili becerileri bütünleyen fonksiyonel hareketi başarmak için gerekli bileşenlerdir. Fonksiyonel hareketin doğrudan ve nicel ölçümleri sınırlıdır, buna karşın Cook (2002), performansı veya sakatlığı nasıl etkilediği ve kişinin kor stabilite seviyesine dönüştürülen anormal hareketlerin olup olmadığı hakkında görüş kazandıran nitel bir değerlendirme önermiştir (Akt. Okada ve ark., 2011).

Bahr (2003), Üniversiteler arası sporcular üzerinde yapılan bir çalışmada kas iskelet sistemine ait sakatlık risk faktörlerince ayakkabı, oyun alanı gibi dışsal faktörler ve yetersiz kuvvet veya yüksek beden kütle indeksi gibi içsel faktörler olarak böldüğünü ifade eder (Akt. Bayati, Majelan, Mirzaei, Barbas, 2019). Bu risklerin değerlendirilmesi sakatlıkların önlenmesi

ve dolayısıyla performansın da arttırılması açısından çok önemlidir. Bu bakımdan Fonksiyonel Hareket Analizi (FHA) çoklu hareket faktörlerini kas iskelet sistemindeki genel durumunu sakatlık risklerini tahmin etmek amacıyla kullanılan iyi bir araçtır. FHA genel olarak kas iskelet sisteminin kondisyonunu ve sakatlıklarını tahmin edebilir kılabilen işlevsel hareket açıklarını ve asimetrisini belirlemek üzere düzenlenmiş ve nihai amacı kişiselleştirilmiş egzersiz reçetesi ile belirlenen hareket açıklarını değiştirebilmek olan bir testtir (Teyhen ve ark., 2012).

Erişilebilen literatürde güreş ve FHA, denge ve gövde stabilitesi çalışılmış araştırmalar bulunmaktadır. Navarro ve ark. (2015) milli olma ve olmama durumlarına göre ayırdıkları elit ve sub-elit güreşçi iki grupta yaptıkları çalışmada yorgunluk protokolü öncesi ve sonrası kuvvet platformunda ölçülen denge değerlerini karşılaştırdıkları çalışmalarında; her iki grupta da dengeyi sürdürme becerisinde azalma olduğunu gözlemlemiş ancak iki grup arasında istatistiksel bir fark gözlenmemiştir. Ayrıca performans seviyesine bakmaksızın yorgunluğun denge özellikle de tek bacak denge üzerinde anlamlı etki gösterdiğini ifade etmiştir. Bayati ve ark. (2019) 12 haftalık Güreş+ programının yıldız güreşçilerin FHA puanlarına etkilerini gözlemek amacıyla yaptıkları çalışmada futbolcular için sakatlık koruma programı FIFA 11+ benzeri bir program olan kor bölge, omuz ve bacak kuvveti ve denge üzerine de odaklanan bir program olan Güreş+ programına tabii tutulan müdahale grubu ile normal ısınma yaptırılan kontrol grubu arasında anlamlı istatistiksel farklılıklar olduğu ve müdahale grubundaki sporcuların %66.7 oranında sakatlık riskinin azaldığı gözlenmiş, kontrol grubunda anlamlı fark gözlenmemiştir. Başar ve ark. (2014) yaptıkları çalışmada serbest stil ve grekoromen stilde yarışan güreşçilerin gövde stabilite farklılıklarını gözlememişler ve her iki grupta arasından istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlememişlerdir.

Yapılan çalışmalarda güreş performansının çoklukla sporcuların milli olma ve olmama ya da başarılı olma ve olmama durumlarına göre ayrıldığı gözlenmektedir. Bunun dışında literatürde güreş ile ilgili bir performans testinin performans belirleyici özelliğine göre değerlendirilmiş bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu bağlamda bu çalışmada yıldız güreşçilerde fonksiyonel hareket, gövde stabilitesi, denge ile bireysel performans arasındaki ilişki öncelikli olarak gözlenmek istenmiş ve daha sonra sıklıklara göre ve performans seviyelerine göre farklılıkları incelenmek istenmiştir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Çalışmaya 33 erkek güreşçi (Xyaş:16±0,85 yıl; Xspor yaşı:3,5±1,5 yıl; XBoy:174,6±8,8cm; XV. Ağırlığı:69±17,8) katılmıştır. Çalışmaya dâhil edilme kriterleri 15 ile 17 yaş arasında olmak, haftada en az dört gün yapılan antrenmanlara aktif katılmak, lisanslı olmak, serbest stilde güreş yapmak, herhangi bir sakatlık problemi olmadığına dair onay vermek olarak belirlenmiştir. Tüm gruba testler tek tek anlatılmış ve antrenörleri eşliğinde gönüllü katılımları sağlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

OJUT Testi:

Güreşçilerin performanslarının belirlenmesinde İngilizce literatürde Special Judo Fitness Test (SJFT) olarak adlandırılan Özel Judo Uygunluk Testi (OJUT) kullanılmıştır. OJUT, Sterkowicz (2001) tarafından geliştirilen ve judoya özgü bir performans testi iken, judo ve güreşin farklı kurallara sahip iki olimpik spor olmasına rağmen Judoda "Ippon-seoi-nage" (tek omuz atış) olarak adlandırılan tekniğin güreşte "Tek Kol Atış" olarak adlandırılan bir teknik mekanik olarak aynı olduğu gözlenmiştir. Bu benzerlikten dolayı Karimi (2016) tarafından güreşe özgü geçerlilik ve güvenilirliği test edilmiş ve güreşte anaerobik uygunluğu değerlendirebilmek için uygun olduğu ifade edilmiştir. (Karimi, 2016). Benzer vücut kitlesine sahip üç sporcuyla yapılan bu testte, birbirinden 6 m. uzakta bulunan iki sporcunun (uke) ortasında bulunan sporcu (tori) sinyal sesiyle tek kol omuz atış tekniğini sırayla uygulamak üzere teste başlar. Sporcu test süresi boyunca olabildiğince çok atış yapmalıdır. OJUT testi 10'ar saniyelik toparlanma aralığı olan 3 bölümden (15, 30, 30 saniye) oluşmaktadır. Her bölüm sonunda atış sayıları kayıt altına alınır ve üçüncü bölüm sonunda ve bir dakika sonra ikinci nabız ölçümünün gerçekleşmesi ile test sonlandırılır (Casals ve ark., 2017). Verili protokole uygun şekilde uygulanan testte süre için Voit 8073 kronometre Nabız ölçümü için ise Polar Beat nabız ölçer kullanılmıştır. Bu işlem nabız ölçerin sporcuya bağlanmasının ardından android işletim sistemine sahip telefona indirilen ürünün uygulaması ile yapılmıştır. Araştırmacı tarafından her bir bölüm sonundaki tek kol atış sayısı ve her iki nabız sayısı not edilerek ölçüm tamamlanmıştır. OJUT kalp atım sayısının performans ile olan bağlantısını hesaplayan ve belli bir indekse göre

değerlendirilen bir testtir, indeks şu şekilde hesaplanır (Casals ve ark., 2017; Sterkovicz ve Franchini, 2001); İndeks=(1. nabız + 2. nabız)/(üç bölümdeki toplam atış sayısı) İndeks değeri iyi performansla beraber azalır, yani iyi performansla düşük indeks değeri gözlenmesi beklenir. Bu testin güvenirliliği 0.97 olarak rapor edilmiştir (Casals ve ark., 2017).

FHA testleri:

Güreşçilere uygulanan FMS™ testi (Functional Movement Screening) Gray Cook tarafından geliştirilen Fonksiyonel Hareket Analiz (FHA) Test kiti kullanılarak belirlenmiştir (Cook, Burton, Hoogenboom, Voight, 2014). Uygulanan testteki hareketler sırasıyla, (1) tam squat, (2) engel geçişi (bilateral), (3) doğrusal öne hamle adımı (bilateral), (4) omuz hareketliliği (bilateral), (5) aktif düz bacak kaldırma (bilateral), (6) gövde stabilizasyonu, (7) dönüş stabilitesi (bilateral) testleridir. Ölçümler ısınma yaptırılmadan gerçekleştirilmiştir. Güreşçiler ölçümler başlamadan önce test hakkında bilgi verilmiş ve sonrasında uygulamalı olarak gösterilmiştir. Her bir ölçüm üçer kez tekrarlanmıştır. Güreşçilerden uygulama sırasında oluşabilecek bir ağrı veya rahatsızlık durumunu ölçüm yapan uzmana bildirmeleri istenmiştir. Testte önce kendi içinde tek taraflı değerlendirilen hareketler (derin çömelme, gövde rotasyon şnavı) ölçülmüştür. İki taraflı ölçülen testlerde ise (yüksek adımlama, tek çizgide hamle, omuz mobilitesi, aktif düz bacak kaldırma ve rotasyon stabilitesi) sağ ve sol olmak üzere ayrı ayrı puanlama yapılmıştır. Puanlama sırasında katılımcıların vücutlarının her iki tarafından alınan skorlar kaydedilmiştir. Fakat hareketten aldığı en düşük puan testin sonucu olarak kabul edilmiştir. Her bir değerlendirmeye 0 ile 3 arasında puan verilmektedir. Tüm testlerden alınan puan toplamıyla ulaşılabilen en yüksek FMS™ skoru 21'dir (Gulgin ve Hoogenboom, 2014)

Gövde Stabilitesi Testleri:

Gövde stabilitesini değerlendirmek için McGill ve diğ. (1999) tarafından geliştirilen 3 test uygulanmıştır. Araştırmacı gövde stabilite testlerini sırasıyla göstererek açıklamış ve sporcuların yorulmaması için testler öncesinde 1 kez deneme yaptırılmıştır. "Hazır başla" komutuyla teste başlanmış ve Voit 8073 marka kronometre ile test duruşunun bozulduğu ana kadar geçen süre kaydedilmiştir (Akt. Özmen ve Güneş, 2017).

Gövde fleksiyon testi: Abdominal bölge kassal dayanıklılığını değerlendirmek için kullanılan bir test olup, bu test için güreşçiler, elleri zıt omuzlarda çaprazlanarak mat üzerine,

sırtüstü dizler yaklaşık 90 derece bükülü pozisyonda ve ayak tabanları mat üzerinde olacak şekilde yatırılmıştır. Testi yapan araştırmacı sporcuların ayak bileklerini sabitlemiştir. Omuzların skapulanın yerle teması kesecek kadar kalkması ve bu pozisyonu koruması istenmiştir (Özmen ve Güneş, 2017).

Lateral köprü testi: Lateral gövde kas dayanıklılığını değerlendirmede kullanılıp, test için güreşçiler yan yatırılmış, altta kalan kol ile dirsekten itibaren destek yüzeyi oluşturulmuş, diğer el ise bele yerleştirilmiştir. Sporcular hazır olduklarında kalçalarını ve dizlerini yerden kaldırarak köprü kurmaları istenmiştir (Özmen ve Güneş, 2017).

Gövde ekstansiyon (Biering Sorenson) Testi: Sırt ekstansör kas dayanıklılığını değerlendirmek için kullanılan izometrik bir testtir. Bu test için güreşçiler yüzüstü, gövdeleri spina iliaka anterior superiordan itibaren yataktan sarkacak şekilde yatırılmıştır. Güreşçilerin bacakları araştırmacı tarafından sabitlenmiş ve eller zıt omuzlarda olacak şekilde yerçekimine karşı gövdelerini yere paralel tutmaları istenmiştir. (Özmen ve Güneş, 2017).

Dinamik Denge Testleri

Üst Ekstremitte Y Denge testi: Üst ekstremitte Y denge testi karşı üyeyle vücut ağırlılığını taşıırken serbest eliyle sporcunun uzanma yeteneğinin nicel analizini sağlayan bir araçtır. Üst ekstremitte Y denge testini yapabilmesi için sporcuya superior (superolateral) medial, ve inferior (inferolateral) yönlerde standart bir noktadan sabit eliyle ağırlılığı taşıırken diğer eliyle uzanması istenir. Test boyunca mobilite ve stabilite maksimal şekilde kullanılır. Sabit elin stabilitesi uzanan elin ve toraksın mobilitesi ile mücadele eder. Ulaşabileceği maksimal mesafeye ulaşıarak sporcunun yüksek denge, propriosepsiyon, kuvvet ve eklem hareket açıklılığına sahip olması beklenir (Gorman, Butler, Plisky, Kiesel, 2012). Her katılımcının üst ekstremitte uzunluğu ayakları bitişik vaziyette ayakta durur iken; kollar 90 derece abdüksiyon pozisyonunda, dirsekler ekstansiyonda, el bileği ve parmaklar nötral pozisyonda iken her iki üst ekstremitte uzunluğu için; orta parmak ile yedinci servikal vertebranın arasındaki uzaklık mezura ile cm cinsinden kaydedilmiştir. Test kiti üzerinde test edilen el, açıların birleşim noktasındaki düzeneğin ortasına gelecek şekilde şınav pozisyonunda iken, katılımcılardan diğer elin parmak ucu ile denge test kutusunu uzanabildiği en uzak noktaya kadar götürüp eski pozisyonuna dönmesi istenmiş ve uzanabildiği mesafe cm cinsinden ölçülmüştür. Ölçümler üç tekrarlı ve bilateral alınmıştır (Ateş, 2019; Westrick, Miller, Carow, Gerber, 2012).

Alt Ekstremitte Denge Testi: Dinamik postüral kontrolü ölçmek için “Y Balance Test” platformu kullanılmıştır. Y denge Testi Yıldız denge testinden uyarlanan ve aynı zamanda yüksek test-retest güvenilirliğine sahip ve sporcular arasında sakatlık riskinin iyi bir göstergesi olan bir testtir. Y Denge testi sporcunun bir bacağı sabit iken anterior (ANT) , posterolateral (PL) ve posteromedial (PM) olmak üzere üç farklı yönde ulaşabileceği en uzak noktaya ulaşmasını gerektiren bir testtir (Web, n.d.). Her katılımcının bacak uzunluğu, santimetre olarak supine pozisyonunda çift taraflı bir şekilde anteriorsuperioriliak noktadan medial malleol’un distal kısmına kadar ölçülerek kaydedilmiştir. Ölçümler çıplak ayakla, 3 yönde, ANT uzanma katılımcının merkezdeki ayak parmak ucundan, PL ile PM ise ayak topuğundan uzanabildiği en uzak nokta arasındaki mesafe olarak test edilmiştir. Deneme süresince katılımcılardan ellerini iliak üzerinde, topuklarını ise zemin üzerinde tutmaları ve uzanma ayağının parmak ucuyla en uzak noktaya hafif bir dokunuş yapmaları istenmiştir. Katılımcıların en az 6 kere her yöne deneme yapmaları sağlanmışır (Robinson, Gribble, 2008). Test denemelerinin tamamlanmasından sonra, her katılımcıya 2 dakikalık bir dinlenme süresi verilmiş ve daha sonra her yönde 3 uzanma yapılmıştır. Ölçüm sırasında, katılımcıların vücut ağırlığını uzanma ayağın aktarmaları, duruş ayağının topuğunu zeminden ayırması ya da ellerini kalçadan ayrılması hata olarak kabul edilmiş ve katılımcı sözlü olarak bilgilendirildikten sonra ölçüm tekrarlanmıştır. Bütün uzanma mesafeleri santimetre cinsinden kaydedilmiştir.

Üst ve alt ekstremitte denge skorlarını belirlemek için; Veriler elde edildikten sonra, kol ve bacak uzunluk avantajını ortadan kaldırmak amacıyla, her yön için “Mak. Uzanma Mesafesi/Üye Uzunluğu)x100 = % Mak. uzanma mesafesi” formülü kullanılarak elde edilen puanlar normalize edilmiştir (Robinson, Gribble, 2008) ve kompozit skorun belirlenmesi için $\text{Kompozit uzanma mesafesi (\%)} = 3 \text{ yöne toplam uzanma mesafesi} / 3 \times \text{üye uzunluğu} * 100$ formülü uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Tüm güreşçilere ait değişkenlerden elde edilen verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı SPSS 22.0 yazılım programında Shapiro Wilks testi kullanılarak analiz edilmiş ve $p < 0.05$ olduğu gözlenmiştir.

Üst Ekstremitte denge, alt ekstremitte denge, gövde stabilitesi ve FHA değişkenlerinden elde edilen verilerin OJUT ile ilişkisi Spearman korelasyon katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Veriler

sıkletlerine (Hafif: 41-55 kg; Orta: 60-80 kg.; Ağır: 92-110 kg) göre gruplandırıldığında (gruplar arası farklar Kruskal Wallis H testi kullanılarak gözlenmiştir. Değişkenlere göre aralarında istatistiksel olarak fark bulunan gruplarda farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için Pairwise Multiple Comparison Test kullanılmıştır. Ayrıca güreş performans seviyeleri (OJUT) ortanca değerine göre (Ort: 17,3) “iyi” ve “kötü olarak ikiye ayrılan çalışma grubu verileri arasındaki istatistiksel farklar Mann Whitney U testi ile analiz edilmiş ve anlamlılık düzeyi $\alpha=0.05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya katılan 18 yaş altı güreşçilerden elde edilen OJUT, FHA Testi, Gövde stabilitesi ve Üst ve Alt ekstremite Y denge testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya Katılan güreşçilerin (n=33) OJUT, FHA, Gövde Stabilitesi ve üst ve alt ekstremite denge testlerine ait ortalama ve standart sapma değerleri

Değişkenler		$\bar{X}\pm S$
OJUT		17,81 $\pm$ 3,24
F.M.S		14,64 $\pm$ 2,86
Gövde Stabilitesi		
<i>Gövde Fleksiyon Testi (sn)</i>		117,61 $\pm$ 64,61
<i>Gövde Ekstansiyon Testi (sn)</i>		100,91 $\pm$ 52,43
<i>Lateral Köprü Testi (sn)</i>	<i>Sağ</i>	75,49 $\pm$ 33,77
	<i>Sol</i>	73,64 $\pm$ 35,64
Üst Ekstremitte Y Denge Testi		
<i>Superior</i>	<i>Sağ</i>	72,37 $\pm$ 9,41
	<i>Sol</i>	71,82 $\pm$ 8,81
<i>Medial</i>	<i>Sağ</i>	99,02 $\pm$ 11,63
	<i>Sol</i>	98,83 $\pm$ 13,21
<i>İnferior</i>	<i>Sağ</i>	100,01 $\pm$ 12,22
	<i>Sol</i>	98,84 $\pm$ 14,37
<i>Kompozit Skor</i>	<i>Sağ</i>	90,47 $\pm$ 9,94
	<i>Sol</i>	89,83 $\pm$ 10,76
Alt Ekstremitte Y Denge Testi		
<i>Anterior (Ant)</i>	<i>Sağ</i>	95,98 $\pm$ 8,30
	<i>Sol</i>	94,70 $\pm$ 9,11
<i>Postero M (PM)</i>	<i>Sağ</i>	74,94 $\pm$ 17,15
	<i>Sol</i>	73,42 $\pm$ 17,31
<i>Postero L (PL)</i>	<i>Sağ</i>	81,70 $\pm$ 7,88
	<i>Sol</i>	77,67 $\pm$ 11,32
<i>Kompozit Skor</i>	<i>Sağ</i>	84,21 $\pm$ 6,17
	<i>Sol</i>	81,93 $\pm$ 7,15

Güreşçilerden elde edilen verilere göre OJUT ile FHA, gövde stabilitesi ve üst ve alt ekstremitte denge skorları arasındaki ilişki tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. FHA ve Gövde Stabilitesinin ve Denge skorlarının Güreş Performansı (OJUT) ilişkisi

Değişken		r	R ²	p
	FHA	-,761	%57,9	,000*
	Gövde Stabilitesi			
	<i>Gövde Fleksiyonu</i>	-,685	%46,9	,000*
OJUT	<i>Gövde Ekstansiyon Testi</i>	-,681	%46,4	,000*
	<i>Lateral Köprü</i>			
	<i>Sağ</i>	-,629	%39,6	,000*
	<i>Sol</i>	-,629	%39,6	,000*
	Üst Ekstremitte Y Denge			
	<i>Kompozit Skor</i>			
	<i>Sağ</i>	-,348	%11,6	,047*
	<i>Sol</i>	-,455	%20,7	,008*
OJUT	<i>Superior</i>			
	<i>Sağ</i>	-,113	-	,533
	<i>Sol</i>	-,371	%13,8	,034*
	<i>Medial</i>			
	<i>Sağ</i>	-,407	%16,6	,019*
	<i>Sol</i>	-,461	%21,3	,007*
	<i>İnferior</i>			
	<i>Sağ</i>	-,375	%14,1	,032*
	<i>Sol</i>	-,371	%13,8	,033*
	Alt Ekstremitte Y Denge			
	<i>Kompozit Skor</i>			
	<i>Sağ</i>	-,321	-	,069
	<i>Sol</i>	-,298	-	,092
OJUT	<i>Anterior (ANT)</i>			
	<i>Sağ</i>	-,160	-	,372
	<i>Sol</i>	-,270	-	,129
	<i>Postero Medial (PM)</i>			
	<i>Sağ</i>	-,355	%12,6	,043*
	<i>Sol</i>	-,382	%14,6	,028*
	<i>Postero Lateral (PL)</i>			
	<i>Sağ</i>	,188	-	,295
	<i>Sol</i>	,236	-	,185

*p<0,05

Elde edilen verilere göre Güreş Performansı (OJUT) ile gövde stabilitesi ve FHA sonuçları arasında negatif yönlü kuvvetli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Yani gövde stabilitesi arttıkça OJUT sonucunun azaldığı gözlenmekle beraber FHA sonuçları arttıkça benzer şekilde Güreş performansının da iyileştiği gözlenmektedir.

Güreş Performansı (OJUT) ile üst ekstremitte denge skorları arasında Superior (sağ) dışında negatif yönlü zayıf bir ilişki olduğunu gözlenmekte, bu durum denge skorları arttıkça güreş performansının (OJUT test sonucu azaldıkça) olumlu yönde etkilendiğini düşündürmektedir. Bununla birlikte güreşçilerin Güreş Performansı (OJUT) ile alt ekstremitte

denge skorları arasında Postero medial yönde sağ ve sol bacakta negatif yönlü zayıf bir ilişki olduğu gözlenmiş, diğer yönlerde herhangi bir ilişki gözlenmemiştir.

Güreşçilerden hafif, orta ve ağır sıklere göre ayrıldığında OJUT testi, FHA, gövde stabilitesi ve üst ve alt ekstremite denge skorları arasındaki fark Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 3. Sıklere göre güreş performansı (OJUT), gövde stabilitesi arasındaki fark tablosu

		Hafif Sıklet (n=10)	Orta Sıklet (n=13)	Ağır Sıklet (n=10)	F	p
OJUT (puan)		17,02±2.52 ^a	16,52±1.48 ^b	20,28±3.95 ^{ab}	6,91	0,03*
FHA (puan)		14.3±2.9	15.15±2.71	14.3±2.76	0.71	0.70
Gövde Stabilitesi (sn)						
<i>Gövde Fleksiyon Testi</i>		150.1±65.82	110.69±60.39	94.1±51.14	3.43	0.18
<i>Gövde Ekstansiyon Testi</i>		148.7±58.87 ^{ab}	87.23±34.37 ^a	70.9±34.44 ^b	11.2	0.00*
<i>Lateral Köprü Testi</i>	<i>Sağ</i>	91.3±30.38	76.85±35.02	57.9±36.42	5.57	.062
	<i>Sol</i>	94.2±26.52 ^a	73.92±17.63	52.7±17.09 ^a	8.88	0.01*
Üst Ekstremitte Y Denge (%)						
<i>Kompozit Skor</i>	<i>Sağ</i>	89.87±12.61	92.31±9.02	88.67±6.58	1.02	0.60
	<i>Sol</i>	91.36±11.37	91.24±10.34	86.47±9.29	1.16	0.56
<i>Süperior</i>	<i>Sağ</i>	68.03±9.82	75.12±9.30	73.15±6.7	3.78	0.15
	<i>Sol</i>	68.2±7.6	75.69±6.66	70.42±9.94	4.88	0.09
<i>Medial</i>	<i>Sağ</i>	98.24±14.23	100.54±10.83	97.83±8.51	0.27	0.88
	<i>Sol</i>	100.78±14.5	98.45±13.32	97.41±10.57	0.22	0.90
<i>İnferior</i>	<i>Sağ</i>	103.33±15.51	101.28±10.96	95.04±6.57	3.48	0.18
	<i>Sol</i>	105.11±13.78	99.58±14.84	91.59±9.6	4.54	0.10
Alt Ekstremitte Y Denge (%)						
<i>Kompozit Skor</i>	<i>Sağ</i>	95.88±7.08	93.89±8.25	98.79±8.27	4.35	0.11
	<i>Sol</i>	94.25±8.99	93.58±9.43	96.63±7.99	3.73	0.16
<i>Anterior (ANT)</i>	<i>Sağ</i>	83.78±17.53	69.42±8.85	73.27±20.29	1.73	0.42
	<i>Sol</i>	83.75±16.96	66.54±8.12	72.03±20.37	0.82	0.67
<i>Postero Medial (PM)</i>	<i>Sağ</i>	80.77±6.25	81.43±8.48	83.01±7.96	3.58	0.18
	<i>Sol</i>	76.47±10.48	78.13±12.63	78.28±9.51	5.20	0.07
<i>Postero Lateral (PL)</i>	<i>Sağ</i>	86.81±5.61	81.58±3.88	85.02±7.37	1.05	0.59
	<i>Sol</i>	84.83±6.15	79.45±5.20	82.31±8.59	0.22	0.90

(^{ab})Anova sonucuna göre tabloda aynı harfe sahip gruplar aralarında fark olan gruplardır.

*p<0,05

Güreşçiler sıklere göre ayrıldığında güreş performansını temsil eden OJUT testine göre sıklere arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiş, bu farkın ağır sıkleredeki sporcular ile hafif ve orta sıkleredeki sporculara ait OJUT değerlerinden kaynaklandığı gözlenmiştir. FHA sonuçları sıklere göre değerlendirildiğinde gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Sıkletlerine göre gövde stabilite test sonuçlarına göre gövde ekstansiyon testinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Hafif sıkletteki sporculara ait Gövde ekstansiyon test ortalamaları ile orta ve ağır sıkletteki sporculardan daha yüksek olduğunu göstermektedir. Sıkletlere göre değerlendirildiğinde hafif orta ve ağır sıklette üst ve alt ekstremite denge skorlarında istatistiksel bir farka rastlanmamıştır.

Çalışmaya katılan güreşçiler güreş performansını temsil eden OJUT'den aldıkları sonuca göre ortanca değer dikkate alınarak Ortanca değer ve altı ($x \leq 17,15$) ve ortanca değerini üzeri ($x > 17,15$) olarak yapılan sınıflandırmaya göre ikiye ayırdığında FHA, Gövde Stabilitesi ve Denge testlerine göre farklar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Farklı performans seviyelerine (OJUT) göre gövde stabilitesi ve FHA skorları fark tablosu

		OJUT İyi Ortanca değer ve altı ($x \leq 17,15$) (n=17)	OJUT Kötü Ortanca değerini üzeri ($x > 17,15$) (n=10)	p
		X±SS	X±SS	
FHA (puan)		16,65±2,00	12,5±1,80	0,00*
Gövde Stabilitesi (sn)				
<i>Gövde Fleksiyonu</i>		150,24±63,23	82,94±42,05	0,00*
<i>Gövde Ekstansiyon Testi</i>		125,94±55,77	74,31±28,63	0,00*
<i>Lateral Köprü</i>	<i>Sağ</i>	91,41±36,67	58,56±17,20	0,00*
	<i>Sol</i>	89,71±38,14	56,56±20,71	0,01*
Üst Ekstremitte Y Denge (%)				
<i>Kompozit Skor</i>	<i>Sağ</i>	93,48±8,33	87,27±10,19	0,07
	<i>Sol</i>	94,26±10,27	85,12±8,75	0,01*
<i>Superior</i>	<i>Sağ</i>	74,15±8,74	70,49±9,43	0,27
	<i>Sol</i>	75,43±6,72	67,99±8,87	0,01*
<i>Medial</i>	<i>Sağ</i>	102,98±9,52	94,82±11,83	0,04*
	<i>Sol</i>	104,12±13,37	93,22±9,88	0,01*
<i>İnferior</i>	<i>Sağ</i>	103,33±11,27	96,49±11,81	0,11
	<i>Sol</i>	103,23±14,9	94,16±11,62	0,07
Alt Ekstremitte Y Denge (%)				
<i>Kompozit Skor</i>	<i>Sağ</i>	85,83±6,72	82,48±4,73	0,12
	<i>Sol</i>	83,23±7,58	80,55±6,12	0,29
<i>Anterior(ANT)</i>	<i>Sağ</i>	98,02±8,95	93,81±6,61	0,14
	<i>Sol</i>	97,08±9,97	92,18±6,94	0,12
<i>Postero Medial (PM)</i>	<i>Sağ</i>	78,45±16,46	71,20±16,53	0,23
	<i>Sol</i>	76,73±17,09	69,90±16,27	0,26
<i>Postero Lateral (PL)</i>	<i>Sağ</i>	81,023±9,1	82,43±5,93	0,61
	<i>Sol</i>	75,89±11,74	79,57±10,14	0,36

* $p < 0,05$

Ortanca değerine göre Güreş performansı (OJUT) sonuçları iyi ve kötü olarak ayrıldığında, gövde stabilitesi değerleri arasında OJUT sonuçları medyan değer üzerindeki güreşçiler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Benzer şekilde medyan değerine göre Güreş performansı (OJUT) sonuçları FHA değerleri arasında OJUT sonuçları medyan değer üzerindeki güreşçiler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Üst ve alt ekstremite denge skorları güreş performansına (OJUT) göre ayrıldığında alt ekstremite denge değerleri arasında istatistiksel olarak fark bulunmazken üst ekstremite denge değerleri arasında kompozit skor (sol) tarafta, superior (sol) tarafta ve medial yönde her iki tarafta iyi performans gösteren güreşçiler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Statik ve/veya dinamik dengenin performansı belirleyici faktörlerden biri olduğu birçok spor dalı bulunmaktadır. Dengenin bozulması yalnızca performansı etkilemekle kalmaz ayrıca sakatlık riskini de arttırır. Bu yüzden bozulan dengenin hızla yeniden kazanılması spora özgü hareketler sonrasında temelde önemli bir yetenek olarak düşünülür. (Zemková, 2014). Güreşte fiziksel uygunluk parametreleri maksimal dinamik kuvvet, izometrik kuvvet, patlayıcı kuvvet ve kuvvette devamlılık yüksek seviyedeki güreş performansı ile yakından ilgilidir (Chaabene ve ark., 2017). Özellikle kuvvet ve denge ilişkisi güreşçilerin uyguladığı pek çok teknikte performansı etkileyebilmektedir (Alpay, 2000). Denge, duruşun korunmasından karmaşık spor becerilerinin yürütülmesine kadar değişen motor becerilerin önemli bir bileşenidir (Davlin, 2004). Dolayısıyla güreşçinin rakibine olan konumunu koruması, itme, çekme ve düşme hareketlerinin yüksekliği ve güreşe özgü teknik ve becerilerin geliştirilmesi açısından denge ve gövde stabilitesinin de önemli olduğu düşünölmelidir. Bu açıdan bu çalışmada güreşçilerde bireysel performans ile gövde stabilitesi, fonksiyonel hareket ve denge arasındaki ilişkiyle birlikte sıkletler ve performansa göre bu parametrelerin farkları gözlenmek istenmiştir.

Elde edilen OJUT sonuçlarına göre yıldız güreşçilerin performansları ile fonksiyonel hareket testi sonuçları arasında bulunan negatif kuvvetli ilişki ($r=-0,761$) performanslarındaki artışın mobilite ve stabilite arasındaki dengelyi kurma becerisiyle benzer ölçüde değiştiğini göstermektedir. Fonksiyonel hareketten %57,9 oranında etkilenen güreş performansını arttırabilmek için güreşçilerin kassal kuvvet, esneklik, dayanıklılık, koordinasyon, denge,

hareket verimliliği performans ve sporla ilgili becerileri bütünleyen fonksiyonel hareketlere antrenman programlarında önemle yer verilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Benzer şekilde gövde stabilitesine ait üç farklı testte de gözlenen negatif kuvvetli ilişki gövde stabilizatörlerinin güreşçilerin performansını önemli ölçüde etkilediklerini ve hareket kontrolü sağlandıkça performansın arttığını göstermektedir. Denge performansları açısından bakıldığında üst ekstremitte Y denge sonuçları ile güreş performansı arasında zayıf bir ilişki olduğu, alt ekstremitte Y denge testi arasında ise anlamlı zayıf ilişkinin sadece PM yönde olduğu gözlenmiştir. Bu sonuç üst ekstremitte kuvvet zincirini de temsil eden denge testinin OJUT testine dolayısıyla performansa olumlu katkı sağladığını da düşündürmektedir. Bununla birlikte güreşçiler minderde gösterdikleri performans bakımından bir ölçüde kapalı zincir aktivitesi icra ettiği ifade edilmektedir (Myers, Poletti, Butler, 2017). Dolayısıyla üst ekstremitte dengesi önemli unsurlardan biri olabilir ayrıca yapılan çalışmalarda yüksek lumbo-pelvik stabilitenin alt vücut tarafından üretilen kuvvetin gövde ile birlikte vücudun üst kısmına verimli bir şekilde aktarılabilindiğinde atletik performansa katkı sağlayabileceği ifade edilmektedir (Mills, Taunton, Mills, 2005). Ancak OJUT testinin karakterinden dolayı alt ekstremitte dengesini temsil etmediğini düşündürmektedir.

Çalışmaya katılan denekler sıkletlerine göre değerlendirildiğinde OJUT testi sonuçları için ağır sıklet güreşçileri ile hafif ve orta sıklet güreşçileri arasında fark olduğu gözle çarpmaktadır. Ağır sıklet sporcularının daha düşük performansa sahip oldukları gözlenmektedir. Bu durum ağır sıkletteki sporcuların orta ve hafif sıkletteki sporculara göre fiziksel özelliklerini daha kısıtlı kullandıklarını düşündürmektedir. Ancak bireysel anlamda bunun aksinin gözlemlenebildiği sporcular da bulunmaktadır. FHA sonuçlarına göre ise istatistiksel bir fark olmaması kuvvet, esneklik, koordinasyon, dayanıklılık gerektiren fonksiyonel hareketler açısından benzer olduklarını düşündürmektedir. Kor bölge kuvvetini temsilen gövde stabilitesi testlerinde ise sıkletler arası sadece gövde ekstansiyonu ve lateral köprü (sol) değişkenine göre hafif sıklet sporcularının diğerlerine göre daha iyi performans sergiledikleri gözlenmiş diğer değişkenlerde istatistiksel bir fark gözlenmemiştir. Bu fark daha düşük vücut kütlelerine sahip hafif sıklet sporcularının kendi vücut ağılıklarını daha iyi tolere edebildiklerini, orta ve ağır sıklet sporcularının kendi ağırlıklarını kontrol edecek kuvvet miktarına sahip olmadıklarını düşündürmektedir. Başar ve ark. (2014) serbest ve grekoromen güreşçiler üzerinde sıkletlerine ve güreş stillerine göre gövde stabilitesi arasında fark bakılan çalışmada ağır sıklet serbest stil

sporcularının diğer stil ve sıklet sporcularına göre lateral köprü testinde daha düşük performans gösterdiklerini ve diğer testlerinde herhangi bir farklılık gözlemlenmediklerini ifade etmişlerdir (Basar, Duzgun, Guzel, Cicioğlu, Çelik, 2014). Sıkletler arası üst ve alt ekstremite Y denge değişkenlerine göre istatistiksel bir fark gözlenmemiş olup üst kol ve bacak ekstansörlerinin kuvvetleri açısından benzer özelliklere sahip olduklarını düşündürmektedir

Dağılımın ortanca değerine göre OJUT sonuçları iyi ve kötü olarak sınıflandırıldığında FHA, gövde stabilitesi ve üst ekstremite Y denge değerleri arasında iyi grup lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu gözlenmiş ancak bu fark alt ekstremite Y denge test sonuçlarında gözlenmemiştir. Bu sonuçlar iyi performansla sahip olan grubun fonksiyonel hareketlilik, kor bölge kuvveti açısından daha donanımlı olduğunu göstermekte olduğunu düşündürmektedir. Erişilebilen literatürde güreş sporunda sıkletler arası ve performans farklılıklarına göre dinamik ve/veya statik denge farklılıkları konusunda herhangi bir kaynak gözlenmemiştir.

Tüm bunlar dikkate alındığında güreşte performansın kor bölge kuvvetini yansıtan gövde stabilitesi, fonksiyonel hareketlilik ve üst ekstremite dengesinden etkilendiğini düşündürmektedir. Güreşçilerde performansın artışı desteklemek statik ve dinamik postürlerini korumak için yüksek performansla aday sporcularda kuvvet, esneklik, dayanıklılık, kor bölge çalışmalarına sporcuların ihtiyacına göre yer vermeleri gerektiğini göstermektedir. Statik ve/veya dinamik dengenin performansı belirleyici faktörlerden biri olduğu birçok spor dalı bulunmaktadır. Dengenin bozulması yalnızca performansı etkilemekle kalmaz ayrıca sakatlık riskini de artırır. Bu yüzden bozulan dengenin hızla yeniden kazanılması spora özgü hareketler sonrasında temelde önemli bir yetenek olarak düşünülür. (Zemková, 2014). Güreşte fiziksel uygunluk parametreleri maksimal dinamik kuvvet, izometrik kuvvet, patlayıcı kuvvet ve kuvvette devamlılık yüksek seviyedeki güreş performansı ile yakından ilgilidir (Chaabene ve ark., 2017). Özellikle kuvvet ve denge ilişkisi güreşçilerin uyguladığı pek çok teknikte performansı etkileyebilmektedir. Denge, duruşun korunmasından karmaşık spor becerilerinin yürütülmesine kadar değişen motor becerilerin önemli bir bileşenidir (Davlin, 2004). Dolayısıyla güreşçinin rakibine olan konumunu koruması, itme, çekme ve düşme hareketlerinin yüksekliği ve güreşe özgü teknik ve becerilerin geliştirilmesi açısından denge ve gövde stabilitesinin de önemli olduğu düşünölmelidir. Bu açıdan bu çalışmada güreşçilerde bireysel performans ile

gövde stabilitesi, fonksiyonel hareket ve denge arasındaki ilişkiyle birlikte sıkletler ve performansa göre bu parametrelerin farkları gözlenmek istenmiştir.

Elde edilen OJUT sonuçlarına göre yıldız güreşçilerin performansları ile fonksiyonel hareket testi sonuçları arasında bulunan negatif kuvvetli ilişki ($r=-0,761$) performanslarındaki artışın mobilite ve stabilite arasındaki dengeyi kurma becerisiyle benzer ölçüde değiştğini göstermektedir. Fonksiyonel hareketten %57,9 oranında etkilenen güreş performansını arttırabilmek için güreşçilerin kassal kuvvet, esneklik, dayanıklılık, koordinasyon, denge, hareket verimliliği performans ve sporla ilgili becerileri bütünleyen fonksiyonel hareketlere antrenman programlarında önemle yer verilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Benzer şekilde gövde stabilitesine ait üç farklı testte de gözlenen negatif kuvvetli ilişki gövde stabilizatörlerinin güreşçilerin performansını önemli ölçüde etkilediklerini ve hareket kontrolü sağlandıkça performansın arttığını göstermektedir. Denge performansları açısından bakıldığında üst ekstremitelerde Y denge sonuçları ile güreş performansı arasında zayıf bir ilişki olduğu, alt ekstremitelerde Y denge testi arasında ise anlamlı zayıf ilişkinin sadece PM yönde olduğu gözlenmiştir. Bu sonuç üst ekstremitelerde kuvvet zincirini de temsil eden denge testinin OJUT testine dolayısıyla performansa olumlu katkı sağladığını da düşündürmektedir. Bununla birlikte güreşçiler minderde gösterdikleri performans bakımından bir ölçüde kapalı zincir aktivitesi icra ettiği ifade edilmektedir (Myers, Poletti, Butler, 2017). Dolayısıyla üst ekstremitelerde dengesi önemli unsurlardan biri olabilir ayrıca yapılan çalışmalarda yüksek lumbo-pelvik stabilitenin alt vücut tarafından üretilen kuvvetin gövde ile birlikte vücudun üst kısmına verimli bir şekilde aktarılabildiğinde atletik performansa katkı sağlayabileceği ifade edilmektedir (Mills, Taunton, Mills, 2005). Ancak OJUT testinin karakterinden dolayı alt ekstremitelerde dengesini temsil etmediğini düşündürmektedir.

Çalışmaya katılan denekler sıkletlerine göre değerlendirildiğinde OJUT testi sonuçları için ağır sıklet güreşçileri ile hafif ve orta sıklet güreşçileri arasında fark olduğu gözlemlenmektedir. Ağır sıklet sporcularının daha düşük performansa sahip oldukları gözlenmektedir. Bu durum ağır sıkletteki sporcuların orta ve hafif sıkletteki sporculara göre fiziksel özelliklerini daha kısıtlı kullandıklarını düşündürmektedir. Ancak bireysel anlamda bunun aksinin gözlemlenebildiği sporcular da bulunmaktadır. FHA sonuçlarına göre ise istatistiksel bir fark olmaması kuvvet, esneklik, koordinasyon, dayanıklılık gerektiren fonksiyonel hareketler

açısından benzer olduklarını düşündürmektedir. Kor bölge kuvvetini temsilen gövde stabilitesi testlerinde ise sıkletler arası sadece gövde ekstansiyonu ve lateral köprü (sol) değişkenine göre hafif sıklet sporcularının değerlerine göre daha iyi performans sergiledikleri gözlenmiş değer değişkenlerde istatistiksel bir fark gözlenmemiştir. Bu fark daha düşük vücut kütlelerine sahip hafif sıklet sporcularının kendi vücut ağırlıklarını daha iyi tolere edebildiklerini, orta ve ağır sıklet sporcularının kendi ağırlıklarını kontrol edecek kuvvet miktarına sahip olamadıklarını düşündürmektedir. Başar ve ark. (2014) serbest ve grekoromen güreşçiler üzerinde sıkletlerine ve güreş stillerine göre gövde stabilitesi arasında fark bakılan çalışmada ağır sıklet serbest stil sporcularının değer stil ve sıklet sporcularına göre lateral köprü testinde daha düşük performans gösterdiklerini ve değer testlerinde herhangi bir farklılık gözlemlenmediklerini ifade etmişlerdir. Sıkletler arası üst ve alt ekstremite Y denge değişkenlerine göre istatistiksel bir fark gözlenmemiş olup üst kol ve bacak ekstansörlerinin kuvvetleri açısından benzer özelliklere sahip olduklarını düşündürmektedir

Dağılımın ortanca değerine göre OJUT sonuçları iyi ve kötü olarak sınıflandırıldığında FHA, gövde stabilitesi ve üst ekstremite Y denge değerleri arasında iyi grup lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu gözlenmiş ancak bu fark alt ekstremite Y denge test sonuçlarında gözlenmemiştir. Bu sonuçlar iyi performansa sahip olan grubun fonksiyonel hareketlilik, kor bölge kuvveti açısından daha donanımlı olduğunu göstermekte olduğunu düşündürmektedir. Erişilebilen literatürde güreş sporunda sıkletler arası ve performans farklılıklarına göre dinamik ve/veya statik denge farklılıkları konusunda herhangi bir kaynak gözlenmemiştir.

Tüm bunlar dikkate alındığında güreşte performansın kor bölge kuvvetini yansıtan gövde stabilitesi, fonksiyonel hareketlilik ve üst ekstremite dengesinden etkilendiğini düşündürmektedir. Güreşçilerde performansın artışı desteklemek statik ve dinamik postürlerini korumak için yüksek performansa aday sporcularda kuvvet, esneklik, dayanıklılık, kor bölge çalışmalarına sporcuların ihtiyacına göre yer vermeleri gerektiğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Ateş, B. (2019). Y Denge Test Performansı ile Hamstring Esnekliği Arasındaki İlişki. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. 4 (1), 93-103
- Başar, S., Duzgun, I., Guzel, N. A., Cicioğlu, I., Çelik, B. (2014). Differences in strength, flexibility and stability in freestyle and Greco-Roman wrestlers. *Journal of Back and Musculoskeletal Rehabilitation*. 27, 321-330
- Bayati, R., Majelan, A. S., Mirzaei, B., Barbas, I. (2019). The effect of 12 weeks of Wrestling+ warm-up program on Functional Movement Screen scores in cadet Wrestlers. *Annals of Applied Sport Science*. 7(1), 39-47.
- Bulgay, C., Polat, S. Ç. (2017). Elit seviyedeki güreşçilerin bacak kuvvetleri ve denge performansları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 59-67.
- Casals, C., Huertas, J. R., Franchini, E., Sterkowicz-Przybycién, K., Sterkowicz, S., Gutiérrez-García, C., Escobar-Molina, R. (2017). Special judo fitness test level and anthropometric profile of elite Spanish Judo athletes. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 31(5), 1229-1235.
- Chaabene, H., Negra, Y., Bouguezzi, R., Mkaouer, B., Franchini, E., Julio, U., Hachana, Y. (2017). Physical and physiological attributes of wrestlers: An update. *Journal of Strength and Conditioning Research*. 31(5), 1411-1442
- Cicioğlu, İ., Kürkçü, R., Eroğlu, H., Yüksek, S. (2007). 15-17 Yaş Grubu Güreşçilerin Fiziksel Ve Fizyolojik Özelliklerinin Sezonsal Değişimi. *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 5(4),151-156
- Cook, G., Burton, L., Hoogenboom, B. J., Voight, M. (2014). Functional movement screening: the use of fundamental movements as an assessment of function - part 1. *International Journal of Sports Physical Therapy*. 9(3), 396-409
- Davlin, C. D. (2004). Dynamic balance in high level athletes. *Perceptual and Motor Skills*. 98 (3), 1171-1176
- García-Pallarés, J., María López-Gullón, J., Muriel, X., Díaz, A., Izquierdo, M. (2011). Physical fitness factors to predict male Olympic wrestling performance. *European Journal of Applied Physiology*. 111(8), 1747-58.
- Gorman, P. P., Butler, R. J., Plisky, P. J., Kiesel, K. B. (2012). Upper quarter y balance test: Reliability and performance comparison between genders in active adults. *Journal of Strength and Conditioning Research*. 26(11), 3043-8.
- Gulgin, H., Hoogenboom, B. (2014). The functional movement screening (fms)^{TM}: an inter-rater reliability study between raters of varied experience. *International Journal of Sports Physical Therapy*. 9(1), 14-20.
- Hrysomallis, C., McLaughlin, P., Goodman, C. (2006). Relationship between static and dynamic balance tests among elite Australian Footballers. *Journal of Science and Medicine in Sport*. 9(4), 288-91
- Karimi, M. (2016). Validity of Special Judo Fitness Test in Iranian Male Wrestlers. *International Journal of Wrestling Science*. 6, 34-38
- Mills, J. D., Taunton, J. E., Mills, W. A. (2005). The effect of a 10-week training regimen on lumbo-pelvic stability and athletic performance in female athletes: a randomized-controlled trial. *Physical Therapy in Sport*. 6, 60-66
- Morán Navarro, R., Valverde Conesa, A., López Gullón, J., De La Cruz Sánchez, E., Pallarés, J. (2015). Can balance skills predict Olympic wrestling performance? *Journal of Sport and Health Research*. 7(1),19-30
- Myers, H., Poletti, M., Butler, R. J. (2017). Difference in functional performance on the Upper-Quarter Y-Balance Test between high school baseball players and wrestlers. *Journal of Sport Rehabilitation*. 26(3), 253-259
- Okada, T., Huxel, K. C., Nesser, T. W. (2011). Relationship between core stability, functional movement, and performance. *Journal of Strength and Conditioning Research*. 25(1), 252-261
- Özmen, T., Güneş, G. Y. (2017). Prepubertal Amatör Cimnastikçilerde Dinamik Denge, Dikey Sıçrama ve Gövde Stabilitesi Arasındaki İlişki. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Üniversitesi*. 28(1), 24-29

- Alper, E., Eroğlu Kolayış, İ. (2020). Yıldız Güreşçilerde Güreş Performansı ile Gövde Stabilitesi, Dinamik Denge ve Fonksiyonel Hareketlilik Değerleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 48-66.
-
- Robinson, R., Gribble, P. (2008). Kinematic predictors of performance on the star excursion balance test. *Journal of Sport Rehabilitation*. 17, 347-357
- Sterkovicz, S., Franchini, E. (2001). Specific fitness of elite and novice judoists. *Journal of Human Kinetics*. 6, 81-98
- Teyhen, D. S., Shaffer, S. W., Lorensen, C. L., Halfpap, J. P., Donofry, D. F., Walker, M. J., ... Childs, J. D. (2012). The functional movement screen: A reliability study. *Journal of Orthopaedic and Sports Physical Therapy*. 42(6), 530-540
- Web, I. (n.d.). <https://www.scienceforsport.com/y-balance-test/>.
- Westrick, R. B., Miller, J. M., Carow, S. D., Gerber, J. P. (2012). Exploration of the y-balance test for assessment of upper quarter closed kinetic chain performance. *International Journal of Sports Physical Therapy*. 7(2), 139-147
- Zemková, E. (2014). Sport-specific balance. *Sports Medicine*. 44(5), 579-590.